

2021 Jaarverslag

brabantse milieufederatie

Jaarverslag 2021

Brabantse Milieufederatie

BRABANTSEMILIEUFEDERATIE.NL

“De BMF heeft als doel het bevorderen van een duurzame ontwikkeling tussen de mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Noord-Brabant.”

Facts & Figures 2021

115 organisaties
aangesloten bij de BMF

1.364 bezoekers
aan 28 georganiseerde activiteiten

45.669 personen
online bereikt en 465 keer in de media

411 adviezen
gegeven aan inwoners en lokale en regionale organisaties

In 34 multi-stakeholder-netwerken
geparticipeerd, 8 netwerken opgezet

7 nieuwe initiatieven
helpen opstarten, 48 bestaande initiatieven ondersteund

136 bedrijfsadviezen gegeven
over duurzame bedrijfsvoering

100 zienswijzen
en/of beroepen ingediend

Bij 73 beleidsontwikkelingstrajecten
input geleverd

Grote bonte specht (Dendrocopos major)

Inhoud

BESTUURSVERSLAG

1	Voorwoord	09
2	Over ons	11
	Onze missie	12
3	Activiteiten	15
	Reguliere activiteiten	16
	Projecten	17
	Uitvoering van provinciale ambities	18
4	Organisatie & Bedrijfsvoering	21
	Organisatie	22
	Bedrijfsvoering	23
5	Planning & Control	31
	Risicomanagement	32
	Toekomst	33
	Begroting 2022	34

FINANCIEEL VERSLAG

6	Financieel jaarverslag 2021	41
	Balans	42
	Staat van baten en lasten over 2021	43
	Financiële reserves	44
7	Jaarrekening 2021	47
8	Overige gegevens	63
	Controleverklaring van de accountant	64

BIJLAGEN

Bijlage 1 | Toelichting urenadministratie	70
Bijlage 2 | Ontvangen projectsubsidies Stichting De Natuur- en Milieufederaties 2021	75

V.l.n.r. Misha Mouwen (adjunct-directeur), Femke Dingemans (directeur) en Gertjan Endedijk (voorzitter). Foto:BMF, Erik van der Burgt

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2021. Dit was het tweede jaar dat de wereld in de ban was van de corona pandemie. Bij de BMF hebben we zo goed als dat onder de omstandigheden mogelijk was, onze werkzaamheden voor de verschillende opdrachtgevers verricht. U leest hier alles over in dit jaarverslag.

Het jaar 2021 kenmerkte zich opnieuw door veel uitdagingen voor de natuur en het milieu in onze provincie, onder andere op het vlak van verdroging, stikstof, locatiebeleid mestverwerking, biodiversiteit en de energietransitie. We proberen ons in die dossiers niet alleen te verzetten tegen ongewenste ontwikkelingen, maar juist ook te laten zien hoe het wèl kan. Zo hoopt de BMF een constructieve gesprekspartner te blijven voor beleidsmakers en onze achterban te blijven inspireren om te werken aan versterking van de natuur en het milieu in Brabant.

Er was en is opnieuw veel aandacht voor onderwerpen als klimaatopwarming en natuurinclusieve kringlooplandbouw. We zien de populariteit van voedselbossen verder toenemen, net als de aandacht voor circulair geproduceerde spullen. De BMF blijft zichtbaar op al deze thema's, samen met haar aangesloten organisaties en duurzame koplopers.

In het voorjaar van 2021 reikte de BMF de Casimir Milieuprijs uit, aan Johan Koekkoek uit Almkerk. Helaas overleed Johan twee maanden later onverwacht. Daardoor kon hij de officiële onthulling van het bankje, dat onderdeel uitmaakt van de prijs, zelf niet meer meemaken. We hebben de onthulling aangegrepen om samen met de nabestaanden, familie, vrienden en leden van Altenatuur stil te staan bij Johans grote verdiensten voor natuur, milieu en circulaire economie in het Land van Altena en daarbuiten.

Op 1 juli 2021 is de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) in werking getreden. Het bestuur van de BMF heeft die nieuwe wet aangegrepen om de werking van het huidige bestuursmodel te evalueren. In 2022 zal er naar verwachting een voorstel komen voor aanpassing van het huidige model.

In 2022 bestaat de BMF 50 jaar. Natuurlijk gaan we samen met het team en bestuur en met onze aangesloten organisaties dit jubileum vieren. Want dankzij alle vrijwilligers bij al die lokale natuur- en milieuorganisaties kan de BMF zich al die jaren inzetten voor een mooi en duurzaam Brabant.

Het jaar 2022 zal ook in het teken staan van een verhuizing naar een andere kantoorlocatie na bijna 40 jaar in het Natuurmuseum is de BMF gevraagd om haar kantoorruimte aan de Spoorlaan ter beschikking te stellen, zodat het museum verder kan uitbreiden. We zijn vanaf het vroege begin gevestigd in de binnenstad van Tilburg vanwege die verbondenheid met de stad en centrale ligging in de provincie, willen we graag in het centrum van Tilburg blijven.

Zonder de BMF en haar achterban zou Brabant er heel anders uitzien. Door te laten zien hoe het wèl kan, geven we het goede voorbeeld. En hopen we anderen te inspireren. Dat doen we samen met onze aangesloten organisaties, maatschappelijke partners, overheden en het Netwerk Goed Boeren. Doet u mee?

Voor een mooi en duurzaam Brabant!

Gertjan Endedijk
voorzitter

Femke Dingemans
directeur

Misha Mouwen
adjunct-directeur

2 | Over ons

Over ons

De BMF staat voor een schoon milieu, een vitale en rijke natuur, een gevarieerd landschap en een duurzame economie. Nu en straks.

De Stichting Brabantse Milieufederatie (BMF) werkt aan een duurzame toekomst van Brabant. Dat doet de BMF sinds haar oprichting in 1972 onafhankelijk van enige politieke, levensbeschouwelijke of maatschappelijke overtuiging. De BMF overkoepelt eind 2021 115 (vrijwilligers)organisaties op het gebied van natuur, milieu en landschap in Brabant en maakt deel uit van de landelijke stichting Natuur en Milieufederaties.

2.1 Onze missie

De BMF streeft naar een Brabant waarin we opereren binnen de draagkracht van het ecosysteem. We blijven binnen de grenzen van de herstelcapaciteit en we herstellen waar mogelijk schade uit het verleden.

Om een duurzame toekomst te creëren moeten we kringlopen sluiten en hernieuwbaar produceren. Daarnaast moeten we een halt toeroepen aan praktijken die het ecosysteem beschadigen. Dat doen we zoveel mogelijk samen: met de lokale organisaties die zich hebben aangesloten bij de BMF, samen met individuele Brabanders die de BMF ondersteunen en samen met overheden en ondernemers die net als wij echt willen bouwen aan een duurzaam Brabant.

De BMF zet zich in voor een Brabantse samenleving die:

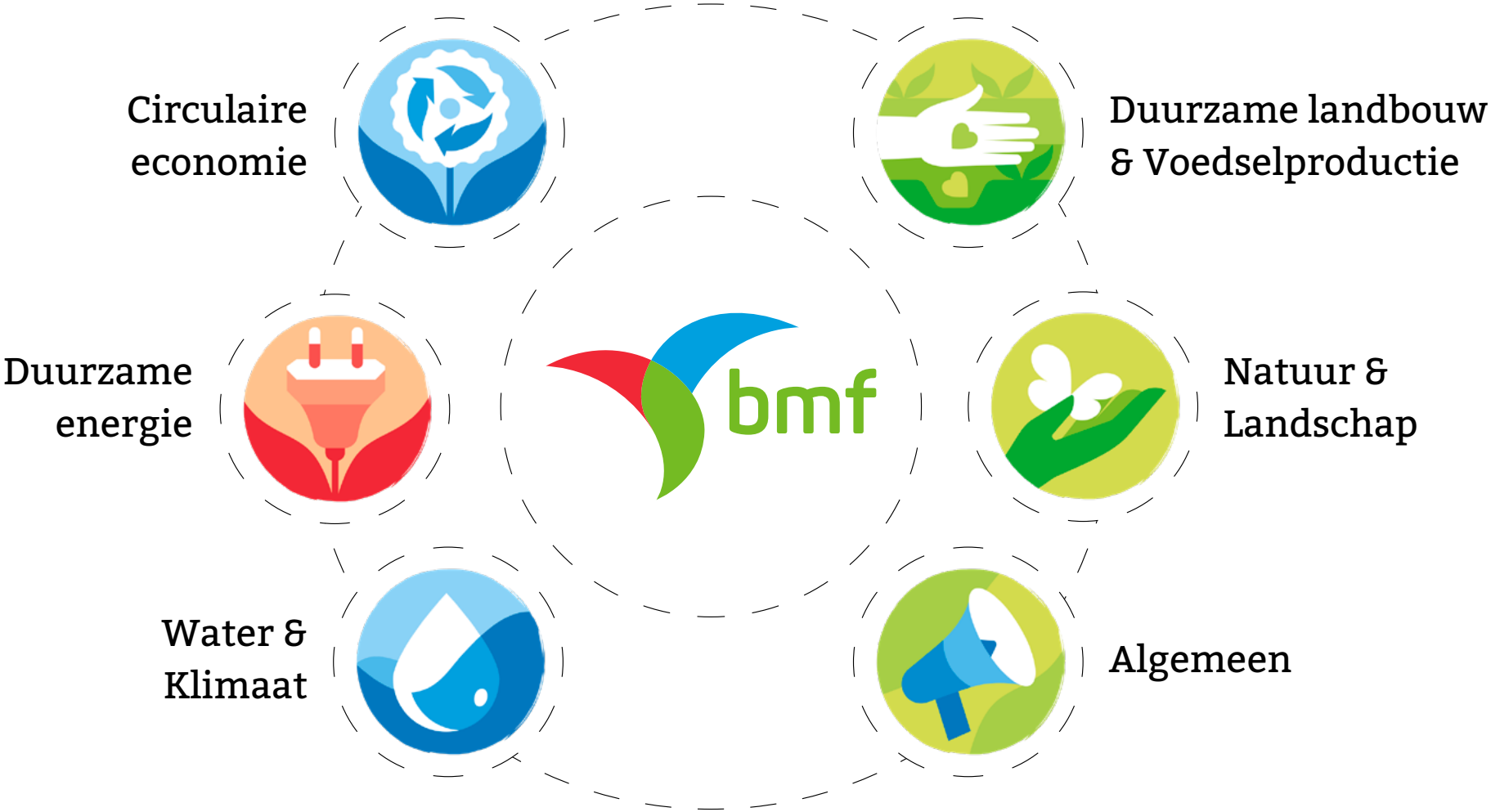
- Natuur en landschap beschermt en de biodiversiteit herstelt
- Kringlopen sluit en waarin landbouw natuurinclusief is
- Kan rekenen op voldoende en schoon water
- Haar ecologische voetafdruk verkleint door de economie circulair te maken
- Volledig draait op schone, hernieuwbare energie.

Op deze inhoudelijke doelen is onze inzet:

- **Bescherming** en verbetering van natuur, landschap, leefomgeving en biodiversiteit in Brabant. Dat doen we samen met onze achterban, koploperbedrijven en bewoners. Door positieve ontwikkelingen te steunen en negatieve ontwikkelingen tegen te houden
- **Ontwikkelen en ondersteunen** van initiatieven die Brabant duurzamer maken, samen met de samenleving, het bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties
- **Deelnemen** in beleidstrajecten met als doel Brabant te verduurzamen
- Brabanders **informeren** over en activeren op thema's rondom natuur, landschap, milieu en duurzame economie.

Kortom, we verzetten ons tegen ongewenste ontwikkelingen en laten zien hoe het wel kan. We stimuleren initiatieven vanuit de Brabantse samenleving, ondersteunen deze en verbinden partijen die samen grote stappen kunnen zetten. Met de steun van bewoners en koploperbedrijven kan een krachtig signaal worden gegeven aan overheden en bedrijven dat mensen verandering willen en die ook dragen. En we nemen zelf initiatieven om duurzaamheid te versnellen.

Bij de uitvoering staan het creëren van een breed maatschappelijk bewustzijn, het ontwikkelen van vernieuwende concepten en het aangaan van allianties voorop.

Circulaire economie
Duurzame landbouw & Voedselproductie
Duurzame energie
bmf
Natuur & Landschap
Water & Klimaat
Algemeen

3 | Activiteiten

Een vrijwilliger van Natuurwerkgroep Gestel in gesprek met gedeputeerde Hagar Roijackers (links) tijdens de plantdag van Plan Boom in 2021. Foto: BMF, Erik van der Burgt

Activiteiten

Ons doel is om meer impact te genereren door in Brabant te werken aan concrete resultaten op onze inhoudelijke doelen. Zo werken we aan een mooi en duurzaam Brabant.

In dit hoofdstuk beschrijven we kort onze resultaten in de diverse projecten en van structurele werkzaamheden. Ons werk is ingedeeld in twee categorieën. Dit zijn:

A. Reguliere activiteiten
B. Projecten

In dit jaarverslag willen we u een goede indruk geven van onze inzet gedurende het jaar en de impact die we daarmee bereiken. De financiële inzet is weergegeven in bijlage 1 ⇲, daar treft u een verantwoording aan van de gerealiseerde uren per financier. Voor een overzicht van ons werk per thema verwijzen we u naar ons publieksgerichte jaarbericht 2021 ⇱.

3.1 Reguliere activiteiten

De BMF heeft in 2021 verschillende reguliere activiteiten verricht dat hebben we gedaan binnen de werkvelden Duurzame landbouw, Voedsel, Natuur & Landschap, Water & Klimaat, Duurzame energie, Circulaire economie en Mobiliteit & Infrastructuur. Daarnaast zijn er meer algemene werkzaamheden. Daaronder vallen onder andere communicatie activiteiten en de (juridische) ondersteuning van bij ons aangesloten organisaties.

- De BMF heeft dit jaar **7 (2020: 14) nieuwe initiatieven** helpen opstarten, zoals een energiecoöperatie, een voedselbos en een bewonersinitiatief, en **48 (2020: 26) bestaande initiatieven** ondersteund naar verdere professionalisering.
- We participeerden in **34 (2020: 40) multi-stakeholder-netwerken**. Bij 8 (2020: 6) daarvan was de BMF aanjager of initiatiefnemer, bijvoorbeeld bij het Koepelplan Voedselbossen en de projectgroep Brabants Bodem. In deze netwerken namen zo'n 334 (2020: 304) vertegenwoordigers van organisaties deel.

Een multi-stakeholder-netwerk is een leernetwerk of een samenwerkingsverband. Het betreft zowel formele als informele netwerken, die structureel zijn, niet eenmalig. Hierbij nemen minimaal 3 onderscheidende partijen deel, zoals een federatie, overheid, bedrijven, lokale of regionale organisaties of collega-organisaties.

- In 2021 organiseerde de BMF **28 (2020: 42) (online) kennisbijeenkomsten**, cursussen, lezingen en excursies, zoals de bescherming van zandpaden en de training Energieboswachter. We zorgden er daarnaast voor dat **90 (2020: 383) agrarische ondernemers** tijdens **3** (2020: 3) (online) bedrijfsbezoeken kennis over concrete natuurinclusieve maatregelen konden opdoen en uitwisselen. In totaal waren er **1.364 (2020: 1.087) deelnemers** aan deze evenementen en bijeenkomsten.

Wat is het effect van deze excursies en bijeenkomsten? De kennis van deelnemers is vergroot, handelingsperspectief geboden, netwerk versterkt, projectvoorstel in voorbereiding met een organisatie waar we eerder nog niet mee samenwerkten, versterking netwerk tussen progressieve boeren, toename draagvlak voor natuurinclusieve landbouw, inspiratie voor aangesloten organisaties, kennis vergroot over voedselbossen, cursisten kunnen zelf aan de slag met voedselbossen, inspiratie en toename kennis over biodiversiteit,

toename draagvlak voor energietransitie, toename kennis over juridische mogelijkheden voor bewonersgroepen en/of natuur- en milieuorganisaties, beter begrip voor de effecten van grootschalige energieopwekking op natuur en landschap, meer kennis over de Regionale Energie Strategieën en bieden van handelingsperspectief (wat kun je zelf doen), meer verbinding tussen groene organisaties en energieorganisaties.

- De BMF heeft dit jaar **343 (2020: 209) adviezen gegeven aan lokale en regionale organisaties**, inclusief terreinbeherende organisaties. Daarnaast gaven we **68 (2020: 146) adviezen aan inwoners**. Zo hebben we een Informatiepunt Klimaatadaptatie opgezet voor lokale natuur- en milieuorganisaties. Aan 136 (2020: 9) bedrijven brachten we advies uit over of gaven we ondersteuning bij verduurzaming van de bedrijfsvoering.

- We leverden input bij **73 (2020: 72) beleidsontwikkelingstrajecten** in het afgelopen jaar. Bij 16 (2020: 15) van deze trajecten werd een substantieel deel van ons advies overgenomen in het uiteindelijke beleid.

- In 2021 heeft de BMF **100 (2020: 81) zienswijzen** en/of beroepen ingebracht bij beleidsontwikkeltrajecten en besluiten, in veel gevallen samen met een of meer aangesloten organisaties.

- De BMF **vertegenwoordigde 115 (2020: 106) aangesloten organisaties** in 2021 bij beleidsoverleggen. Bijvoorbeeld in het kader van het grondwaterbeleid, natuurontwikkelingsbeleid en de Brabantse ontwikkelaanpak stikstof. Bij de RES vertegenwoordigen we, naast de aangesloten organisaties, indirect zo'n 60 (2020: 60) lokale energiecoöperaties.

3.2 Projecten

In 2021 kwamen verschillende projecten tot een afronding, andere projecten zullen in 2022 worden voortgezet.

Afgeronde projecten	Opdrachtgever
Brabants Bodem – Zon op dak	Provincie Noord-Brabant
Ondersteuning Netwerk Goed Boeren (overloop 2020)	FoodUp Brabant
Ontwikkeling cursus businessmodellen en marketing van voedselbossen	FoodUp Brabant
Mén Brabant, ons waoter	Brabant Water
Klimaatambassadeurs/ Natuurlijke klimaatbuffers	Natuur en Milieufederaties
Portefeuillehouder mest & stikstof	Natuur en Milieufederaties
Communicatie natuurinclusieve landbouw	Natuur en Milieufederaties

De volgende projecten zijn doorlopend of eerder gestart en lopen in ieder geval door in 2021:

Lopende projecten	Opdrachtgever
Brabants Bodem	Ministerie van LNV
Netwerk Goed Boeren	Ministerie van LNV
Koepelplan voedselbossen (overloop 2021)	De Hoge Zandgronden
Ondersteuning Voedsel1000 werkgroep Watrestje.nu	Provincie Noord-Brabant
Circulair Ambachtcentrum Nuenen	Gemeente Nuenen
Participatief ontwerpen zonnepark De Tooverkamp	LC Energy
Nacht van de Nacht	Natuur en Milieufederaties
GoodFoodClub	Natuur en Milieufederaties
Plan Boom	Natuur en Milieufederaties
Energietuinen	Natuur en Milieufederaties
Participatiecoalitie	Natuur en Milieufederaties
Circulaire economie/circulair expert team	Natuur en Milieufederaties
Penningmeester Dagelijks Bestuur NMF's	Natuur en Milieufederaties

3.3 Uitvoering van provinciale ambities

Duurzame landbouw

De BMF werkte in 2021 concreet mee aan de realisatie van de provinciale ambities door input te leveren op het Beleidskader Gezondheid (onder andere met een webinar voor Statenleden over gezondheid en veehouderij, een rapport met aanbevelingen over schone lucht en een brief met maatschappelijke partners over luchtkwaliteit) en het Beleidskader Landbouw & Voedsel (onder andere met een zienswijze en een factsheet over co-vergisting).

De BMF zorgde voor een flinke groei van het netwerk Goed Boeren, startte studiegroepen en organiseerde bedrijfsbezoeken om daarmee bij te dragen aan de doelen van de provincie om natuurinclusieve landbouw te stimuleren. De BMF is partner van het project Brabants Bodem waarmee we nieuwe verdienmodellen voor agrarische ondernemers willen ontwikkelen, in combinatie met beheer van natuur en landschap.

Voedsel

Steeds vaker worden er concrete onderzoeksvragen met betrekking tot landbouw en/of voedselvraagstukken aan de BMF voorgelegd naar aanleiding van die vragen voerden we onderzoek uit, stelden we rapporten op en publiceerden we hierover. Op die manier wil de BMF een bijdrage leveren aan de kennis over de impact van voedselproductie en het verschil tussen duurzame en niet-duurzame vormen van landbouw. Met het voedsel-bossennetwerk (via excursies, nieuwsbrief en voedselbosborrels) werkten we mee aan de realisatie van nieuwe bossen in Brabant.

Natuur & Landschap

De BMF nam actief deel aan en adviseerde bij (provinciale) werkgroepen, zoals de klankbordgroep biodiversiteit, Platform invasieve exoten Noord-Brabant, Overleggroep Landschapsbeheer, Brabants Platform Stikstof, overleg Natuur en GGA, Faunabeheereenheid en anderen. Daarnaast ondersteunden we onze achterban en lokale overheden bij groene omgevingsplannen en gebiedsprocessen en zorgden we voor scholing van de achterban op inhoud en proces voor een groene Omgevingsvisie/-plannen, zodat zij actief kunnen deelnemen in het participatieproces van gemeenten. Uiteraard bleef de BMF ook actief betrokken bij de Brabantse ontwikkelaanpak stikstof.

Water & Klimaat

De BMF dacht mee over beleid waarin aandacht is voor eerlijke en ook voor de toekomst duurzame en juridisch houdbare waterverdeling, schoon water, inrichting van klimaatvriendelijke steden en het stimuleren van maatregelen die de inzijging van regen en overstromingswater bevorderen. Bodem en ondergrond spelen een belangrijke rol in het waterbeleid, bij een integrale aanpak is het belangrijk dat deze worden meegenomen. De provinciale Visie Klimaatadaptatie en de bestuursopdracht ‘Stoppen van verdroging’ bieden hiervoor een wenkend perspectief. De BMF is partner in het grondwaterconvenant.

De BMF bleef adviseren over het strategisch (grond) waterbeleid, KRW, DHZ, BBGO en anderen. Daarnaast vergrootte BMF de bewustwording rondom de thema’s water en klimaat, onder andere natuur als klimaatbuffer, het Informatiepunt Klimaatadaptatie, bijdragen aan #elkedruppeltelt en door het organiseren van een webinar over verdroging.

Duurzame energie

We komen in de praktijk grote dilemma’s tegen die we moeten oplossen, bijvoorbeeld ten aanzien van de ruimtelijke inpassing van grootschalige zon- en windparken. Dat vraagt een belangrijke rol van de provincie als regisseur voor deze opgave, samenwerking tussen heel veel partijen én vooral het betrekken van de Brabantse samenleving.

De BMF biedt via het Servicepunt Energie kennis en trainingen aan over energievraagstukken aan lokale organisaties. Daarnaast blijven we lokale organisaties onderling verbinden. Daarnaast was de BMF coördinator van het project Zon op dak, een deelproject van het project Brabants Bodem.

Circulaire economie

Het tegengaan van (rest)afval en afwenteling voorkomt belasting van het milieu en bevordert werkgelegenheid, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. 180 bedrijven en organisaties, waaronder de provincie Noord-Brabant, tekenden in 2017 het Nationaal Grondstoffenakkoord. Zij spraken af om in 2030 minimaal 50% minder primaire grondstoffen als metaal te gebruiken. Het uiteindelijke doel is om in 2050 grondstoffen zo te benutten dat geen waarde meer verloren gaat. In zo’n circulaire economie zijn de kringlopen van grondstoffen gesloten en bestaat dus geen afval meer. Om dit te realiseren zijn ondersteunend beleid en concrete stimuleringsprogramma’s de komende jaren noodzakelijk.

De BMF werkt concreet mee aan de realisatie van de provinciale ambities door het Servicepunt Circulair verder uit te breiden en een publiekscampagne te organiseren tijdens de ‘Week van de Circulaire Economie’.

Algemene activiteiten

De algemene activiteiten van de BMF waren er op gericht om onder Brabanders meer draagvlak en begrip te krijgen voor het belang van de transitie naar een duurzame samenleving. Om dit doel te bereiken ondernam de BMF diverse activiteiten.

Communicatie

Communicatie richt zich op het zichtbaar maken van de Brabantse Milieufederatie enerzijds en het versterken van haar positie anderzijds. Het gaat daarbij zowel om interne communicatie (naar de aangesloten organisaties) als externe communicatie (naar een breder publiek, de politiek en andere stakeholders). Communicatie levert daarmee een belangrijke bijdrage aan het primaire proces van de BMF: het organiseren van een sterke achterban en het effectief behartigen van de natuur- en milieubelangen in Brabant.

We organiseerden diverse online en fysieke bijeenkomsten voor onze achterban, om informatie uit te wisselen en input op te halen die we kunnen inbrengen bij beleidsvormingsprocessen. Daarnaast organiseerden we publiekscampagnes en droegen we op die manier bij aan de bewustwording van Brabanders. We benaderden actief beleidsmakers op lokaal en provinciaal niveau en zochten actief de media op om onze boodschap te versterken. Zo waren we ruim 465 (2020: 325) keer zichtbaar in lokale, regionale en landelijke media.

De online community van de BMF blijft groeien. Zo kozen 4.103 (2020: ruim 3.800) personen ervoor om onze e-mailnieuwsbrief te ontvangen. E-mail blijft daarmee ons belangrijkste communicatiemiddel. Op social media is de BMF ook actief en zichtbaar aanwezig. Het aantal volgers blijft groeien op Facebook, Twitter, Instagram en LinkedIn. In totaal bereikte de BMF in 2021 zo'n 4.892 (2020: 4.200) volgers.

Bijdrage Postcode Loterij maakt in iedere provincie een verschil

Dankzij de ruim 3 miljoen deelnemers van de Nationale Postcode Loterij gaat er in 2022 ruim 361 miljoen euro naar 188 goede doelen die zich inzetten voor mens en natuur. De Natuur en Milieufederaties horen al sinds 1996 bij de goede doelen die op een bijdrage mogen rekenen. Ook het komend jaar ontvangen we opnieuw een bijdrage van 2,25 miljoen euro van de Postcode Loterij: een aanzienlijk bedrag waar wij ontzettend blij mee zijn.

Annie van de Pas, netwerkdirecteur van de Natuur en Milieufederaties: "Met de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij is het voor ons mogelijk om in iedere provincie een impact te creëren. De bijdrage van de Loterij is voor ons al jarenlang een fundament voor de realisatie van vele mooie projecten. Het is fantastisch dat we op deze manier in heel Nederland het verschil kunnen maken."

Extra schenkingen

Naast deze jaarlijkse bijdrage hebben de Natuur en Milieufederaties samen met WNF Nederland, Natuurmonumenten, ARK natuurontwikkeling en LandschappenNL eind 2021 een extra schenking mogen ontvangen om overstromingen in Limburg tegen te gaan. Dit project gaat binnenkort van start. We zijn ook partner van CleanUpXL, een gezamenlijk gedragen en uitgevoerd project van de Waddenvereniging, Stichting De Noordzee, Stichting Duik de Noordzee Schoon, BDS Harlingen en Friendship Offshore om 800.000 kilo rotzooi uit Noordzee te verwijderen. Begin 2021 heeft de Loterij financiering voor dit project toegekend.

Mooie projecten

In 2019 ontvingen we een extra schenking van 1,65 miljoen euro voor het project Energietuinen (zie illustratie). Met dit project willen we zichtbaar maken dat grootschalige opwek van duurzame energie ook mooi kan zijn én kan samengaan met natuur en recreatie. In het najaar 2019 vielen we nogmaals in de prijzen, toen we te horen kregen dat Plan Boom mede dankzij de Postcode Loterij van start kon gaan. Met een extra schenking van 2,25 miljoen euro willen we de komende jaren in heel Nederland 10 miljoen bomen gaan planten.

De Natuur en Milieufederaties zijn de Postcode Loterij en alle deelnemers enorm dankbaar voor hun bijdrage. Met hun steun kunnen we ons blijven inzetten voor mooie en duurzame provincies.

4 | Organisatie & Bedrijfsvoering

Volwassen havik (Accipiter gentilis)

Organisatie & Bedrijfsvoering

4.1 Organisatie

Doel

De doelstelling van de Stichting Brabantse Milieufederatie, zoals vastgelegd in de statuten, omvat het bevorderen van een duurzame ontwikkeling tussen de mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Noord-Brabant. De Stichting streeft dit doel na, onafhankelijk van enige politieke, levensbeschouwelijke of maatschappelijke overtuiging.

Stichtingsvermogen

Het vermogen van de Stichting wordt gevormd door:

- het stichtingskapitaal
- het Casimir fonds
- subsidies, donaties, schenkingen, erfstellingen en legaten
- contributies
- alle andere verkrijgingen en baten.

De Brabantse Milieufederatie zet zich in voor maatschappelijke doelen en heeft geen winstoogmerk.

Verantwoording

Het bestuur van de Brabantse Milieufederatie past voor de verantwoording de richtlijnen Goede doelenorganisaties RJ 650 toe.

Financieel beheer en controle

De financiële administratie werd in 2021 gedeeltelijk in eigen beheer uitgevoerd en gedeeltelijk door Dijksterhuis Accountants- en Adviesbureau en Gosens Accountancy en Administraties. De salarisadministratie was in 2021 uitbesteed aan Dijksterhuis Accountants- en Adviesbureau. Gosens Accountancy en Administraties verzorgde de financiële tussenrapportages en het opstellen van de conceptjaarrekening.

De accountantscontrole is uitgevoerd door WITh accountants B.V. uit Alphen aan den Rijn. De controleverklaring is in de jaarrekening opgenomen.

CBF-keurmerk en ANBI-erkenning

De BMF heeft sinds 1 januari 2005 het CBF-keurmerk voor goede doelen en vanaf 1 januari 2016 de Erkenning. In 2016 is een periodieke (driejaarlijkse) toets gestart en is op verzoek de BMF beoordeeld als Fondsenwervende instelling. De BMF is daarnaast door de belastingdienst aangewezen als een Algemeen Nut Beogende Instelling, ANBI. Dat houdt in dat een gift aan ons aftrekbaar is van het belastbaar inkomen. Maar het mes snijdt aan twee kanten: wij hoeven over een gift ook geen belasting te betalen. Daardoor komen giften aan ons geheel ten goede aan ons werk.

Daarnaast heeft de BMF sinds 1 juli 2020 een integriteitsbeleid, ter vervanging van de BMF-code. Het integriteitsbeleid van de BMF bestaat uit vier onderdelen:

1. Integriteitsbeleid
2. Gedragscode integriteit
3. Gedragscode professioneel gedrag
4. Gedragscode databeveiliging

Samen met andere natuur- en milieufederaties is de BMF aangesloten bij een extern vertrouwenspersoon van Merlijn groep. Uit de jaarlijkse rapportage van deze vertrouwenspersoon blijkt dat er in 2021 vanuit de BMF geen

integriteitsmeldingen en/of meldingen betreffende ongewenste omgangsvormen zijn binnen gekomen.

4.2 Bedrijfsvoering

Bestuursstructuur

De organisatie van de BMF bestaat vanaf 30 september 2019 uit een Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en het professionele bureau. Er is sprake van een bestuur op afstand. Dit betekent in de praktijk dat de directie een actieve rol vervult om de leden van het bestuur periodiek te informeren over relevante ontwikkelingen. Daarbij geldt dat het Dagelijks Bestuur meer en frequenter informatie ontvangt dan het Algemeen Bestuur, gezien hun verantwoordelijkheid om toezicht te houden op het beleid van de directie.

De leden van het Dagelijks Bestuur zijn ook een sparringpartner voor de directie van de BMF, zowel op inhoudelijke dossiers als op vraagstukken die betrekking hebben op de bedrijfsvoering of de financiën van de BMF. Daarnaast is het Dagelijks Bestuur formeel werkgever van de directeur.

Dagelijks Bestuur/Algemeen bestuur

In de statuten is bepaald dat de BMF de volgende organen kent:

- een Dagelijks Bestuur
- een Algemeen Bestuur
- een directie.

Daarnaast kent de stichting Aangesloten Organisaties.

Dagelijks Bestuur (DB)

De BMF wordt bestuurd door het Dagelijks Bestuur. Dat bestaat uit ten minste 5 en ten hoogste 7 leden die door het Algemeen Bestuur worden benoemd. Vastgesteld is dat de meerderheid van de leden van het DB dient te bestaan uit personen die afkomstig zijn uit de Aangesloten Organisaties of daardoor worden aangedragen. DB-leden hebben een zittingstermijn van 3 jaren en zijn in beginsel éénmaal herkiesbaar. Het DB is belast met het besturen van de BMF en het toezicht houden op het beleid van de directie.

Algemeen Bestuur (AB)

Het Algemeen Bestuur houdt toezicht op het DB en op de algemene gang van zaken binnen de BMF. Daarnaast dient het zich in te spannen om het maatschappelijk draagvlak voor de BMF te vergroten en haar doelstellingen uit te dragen. Het AB bestaat uit ten minste 12 en ten hoogste 20 leden. De leden van het DB zijn ook lid van het AB.

Belangrijk is dat de leden van het AB worden benoemd door de Aangesloten Organisaties. Ten minste driekwart van de leden van het AB dient te bestaan uit personen die afkomstig zijn uit de Aangesloten Organisaties of daardoor worden aangedragen. De zittingstermijn is 3 jaar, en aftredende leden zijn herkiesbaar.

Het AB moet de hoofdlijnen van het beleid goedkeuren, inclusief een meerjarig beleidsplan. Daarnaast keurt het AB het jaarplan (vast te stellen door het DB) goed, inclusief begroting. Ook de jaarstukken worden goedgekeurd door het AB. Het AB benoemt de leden van het DB.

Directie

De directie leidt de werkorganisatie en is belast met de voorbereiding en uitvoering van het beleid.

Aangesloten Organisaties

De BMF kent Aangesloten Organisaties. Zij betalen jaarlijks een vergoeding contributie. De Aangesloten Organisaties hebben het recht op ondersteuning van de BMF, zulks ter beoordeling van de directie. Ze hebben ook recht om onderwerpen die passen binnen de doelstelling van de BMF te bespreken met DB en AB, en op inzage in het beleidsplan, het jaarplan en het jaarverslag.

De Aangesloten Organisaties vergaderen tezamen ten minste éénmaal per jaar. Belangrijke bepaling is dat de Aangesloten Organisaties tijdens die vergadering nieuwe leden van het Algemeen Bestuur benoemen, op voordracht van het DB.

De Aangesloten Organisaties hebben in de statuten een invloedrijke rol gekregen:

- alleen zij benoemen de leden van het AB
- driekwart van het aantal AB-leden dient afkomstig te zijn uit, of aangedragen te worden door de Aangesloten Organisaties
- in meerderheid dient het aantal leden van het DB eveneens afkomstig te zijn uit, of aangedragen te worden door de aangesloten organisaties.

In 2021 is het aantal aangesloten organisaties toegenomen van 106 naar 115.

Begunstigers

De BMF kent ook Begunstigers. Dat zijn personen of organisaties die de BMF willen ondersteunen, zonder tegenprestatie en zonder verdere rechten en verplichtingen. Hiervoor is gekozen om het karakter van een federatie van organisaties te benadrukken. Begunstigers moeten zich melden bij en geaccepteerd worden door de directie.

Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR)

Op 1 juli 2021 is de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR) in werking getreden. Het bestuur van de BMF heeft die nieuwe wet aangegrepen om de werking van het huidige bestuursmodel te evalueren. In 2022 zal er naar verwachting

een voorstel komen voor aanpassing van het huidige model. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met de eisen die de nieuwe wet stelt, en met de eisen die samenhangen met het CBF-keurmerk en de ANBI-status van de BMF.

Bestuur en directie

Het bestuur van de BMF bestond per 31 december 2021 uit 14 leden. Het AB heeft op 27 oktober 2021 besloten om alle herbenoemingen aan te houden in verband met de evaluatie van de werking van het huidige bestuursmodel. Omdat AB-leden in beginsel na 3 jaar moeten worden herbenoemd, moet hier voor 30 september 2022 duidelijkheid over zijn.

Bestuursleden en hun zittingsperiode:

Naam	Functie	Benoeming	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Dhr. G. Endedijk	Voorzitter DB	30-09-2019				X*			X**	
Dhr. P. Wolff	Vicevoorzitter DB	30-09-2019				X*		X**		
Dhr. M.J.M. de Wolf	Lid DB	30-09-2019				X*			X**	
Mevr. H.C.A. van de Pol	Secretaris DB	30-09-2019				X*		X**		
Dhr. R. Litjens	Penningmeester DB	30-09-2019				X*			X**	
Mevr. A. Almasi	Lid AB	30-09-2019				X*				
Dhr. N.J.A. Arts	Lid AB	30-09-2019				X				
Dhr. H.T.M. van Beek	Lid AB	30-09-2019				X				
Mevr. W. Bonthuis	Lid AB	30-09-2019				X				
Mevr. M.H.A. van den Ham	Lid AB	30-09-2019				X*				
Dhr. C. Ouwerkerk	Lid AB	30-09-2019				X				
Dhr. V. Retel Helmrich	Lid AB	30-09-2019				X*				
Dhr. R.E. Ruijtenberg	Lid AB	30-09-2019				X*				
Dhr. A.H.L.M. Tiebosch	Lid AB	30-09-2019				X				

* Herkiesbaar voor tweede zittingstermijn (art. 4, 5)

** Alleen herbenoembaar bij unanieme voordracht DB en 2/3e AB

NB: Alle AB-leden zijn na 3 jaar herkiesbaar (art. 9, 5)

Relevante nevenfuncties leden bestuur en directie (per 31 december 2021)

Andrea Almasi
- beleidsmedewerker provincie Noord-Brabant
- lid van raad van advies Stichting biodiversiteitsmonitor

Nico Arts
- beleidsmedewerker Ruimtelijke Ordening/Handhaving bij de gemeente Heumen
- lid van de commissie bezwaarschriften van de gemeente West Maas en Waal

Henk van Beek
- bestuurslid/secretaris Stichting Middengebied (natuur, milieu, erfgoed)
- bestuurslid/secretaris heemkundekring Barthold van Heessel Aarle-Rixtel
- bestuurslid Stichting Antoniushoeve Zorgt
- voorzitter bestuur Stichting Het Kouwenbergs kerkje Aarle-Rixtel
- voorzitter Stichting Klankbord Laarbeek (natuur, milieu erfgoed)
- bestuurslid/voorzitter Freule Constancefonds (materiële hulpverlening aan hulpbehoevenden)

Wieke Bonthuis
- zelfstandig ondernemer: Programmamanagement, (interim-) Managernent, Participatie i.r.t. duurzaamheid, voedsel, natuur, klimaat, Bureau voor Natuurlijk Ontwikkelen - Bonthuis Advies (Breda)
- algemeen bestuurslid Stichting Deltaconcerten (Boxtel)
- bestuurslid sectie Biodiversiteit, Vereniging van Milieuprofessionals (Utrecht)

Gertjan Endedijk (voorzitter Dagelijks Bestuur)
- directeur bestuurder Stichting Nieuwe Veste te Breda (culturele instelling)
- bestuurslid Vereniging Cultuurconnectie te Utrecht (landelijke brancheverenigingvoor cultuureducatie en volksuniversiteiten)
- voorzitter Vereniging DOKc te Breda (vereniging van alle centra voor cultuureducatie in Noord-Brabant)
- voorzitter Stichting Breda Cultureel te Breda (stichting die culturele evenementen organiseert, waaronder de jaarlijkse Cultuurnacht Breda)
- voorzitter overleg culturele instellingen in Breda
- voorzitter coöperatie herenboeren Breda

Marleen van den Ham
- Programmamanager Deltanatuur Staatsbosbeheer (tot 1 april 2021)
- Directeur-bestuurder Stichting Nationale Boomfeestdag (gedetacheerd vanuit Staatsbosbeheer) (sinds 1 april 2021)
- Lid adviescommissie duurzaamheidsfonds gebiedscoöperatie West Betuwe (sinds 1 juni 2021)
- Lid Algemeen Bestuur Brabantse Milieu Federatie
- Lid Raad van Toezicht Landschap Erfgoed Utrecht
- Lid adviescommissie Utrecht Prins Bernhard Cultuur Fonds
- Lid Algemeen Bestuur Heimans en Thijsse Stichting (tot en met 31 januari 2022)
- Lid Provinciale Commissie Leefomgeving Utrecht
- Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand gemeente West Betuwe (tot en met 31 december 2021)

Robin Litjens (penningmeester Dagelijks Bestuur)
- Universitair Hoofddocent Tilburg University (dienstbetrekking)

Cees Ouwerkerk
- voorzitter Vereniging buurtgroep de Kemmer te Oirschot
- bestuurslid, Stichting behoud erfgoed Oirschot

Inge van de Pol (secretaris Dagelijks Bestuur)
- zelfstandig ondernemer: Interim HR professional & trainer
- lid geschillencommissie Woning in Zicht, Tilburg (geen bestuursfunctie)

Victor Retel Helmrich
- architect/eigenaar atelier RHeia architectuur/ecologie Tilburg
- bestuurslid Stichting Biodiversiteit Goirle-Riel
- bestuurslid Stichting Geïntegreerd Innovatief Milieubewust Bouwen Tilburg

Rob Ruijtenberg
- zelfstandig adviseur
- vrijwilliger bij Sint Vincentius boekenbeurs

Twan Tiebosch
- directeur/eigenaar van Esplanada Advies BV
- bestuurslid streeknetwerk Het Groene Woud

Martin de Wolf (lid Dagelijks Bestuur)
- programmadirecteur bij Fontys Hogescholen Dienst Onderwijs en Onderzoek
- freelance auteur, eindredacteur en conceptontwikkelaar voor educatieve boeken (bij Uitgeverij Malmberg, Garant Uitgevers, Springer International Publishing)
- freelance reisleider bij Personal Touch Travel

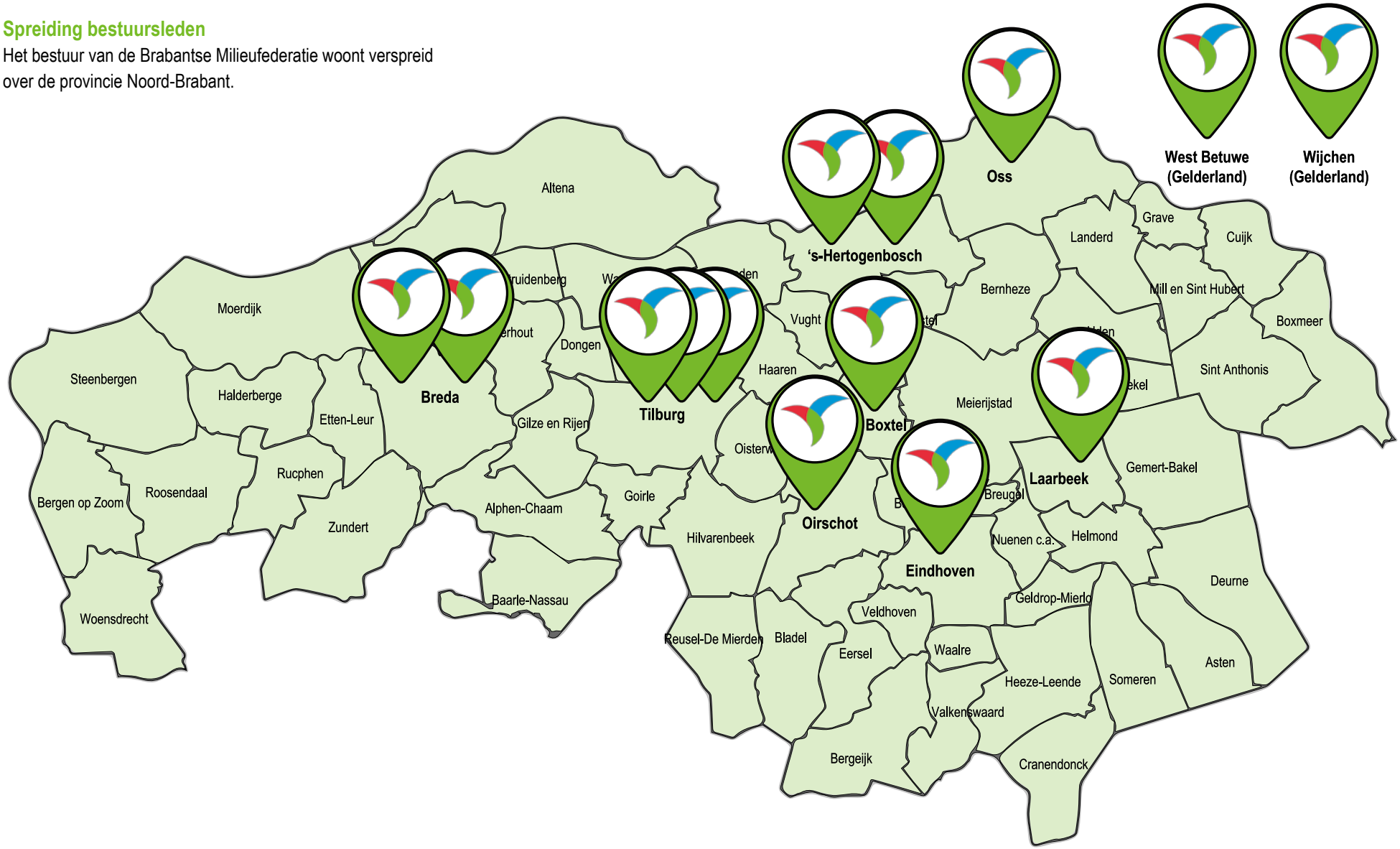
Paul Wolff (vicevoorzitter Dagelijks Bestuur)
- lid Algemeen Bestuur Stichting Het Noordbrabants Landschap
- lid Beheercommissie Stichting Het Noordbrabants Landschap
- voorzitter projectgroep Dommeldal uit de verf

Femke Dingemans
- directeur Stichting Brabantse Milieufederatie
- lid Regiobestuur Water Natuurlijk Noord-Brabant

Misha Mouwen
- adjunct-directeur en senior medewerker duurzaam waterbeheer en klimaatadaptatie Stichting Brabantse Milieufederatie
- bestuurslid buurtvereniging Litserstraat, Den Dungen

Spreiding bestuursleden

Het bestuur van de Brabantse Milieufederatie woont verspreid over de provincie Noord-Brabant.

Functioneren en beloning bestuur

In 2021 is door het bestuur van de BMF 10 keer vergaderd: 6x met het Dagelijks Bestuur en 4x met het Algemeen Bestuur. Lidmaatschap van het bestuur is op onbezoldigde basis. Er bestaat wel de mogelijkheid om reis- en eventuele verblijfskosten te declareren.

Verantwoordingsverklaring

De leden van het Algemeen Bestuur van de BMF hebben allen in een verklaring (bijlage 12 van het reglement CBF) de volgende principes onderschreven:

- Binnen de instelling dient de functie 'toezicht houden' duidelijk te zijn gescheiden van het 'besturen' dan wel van de 'uitvoering'.
- De instelling dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
- De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden.

In een verantwoordingsverklaring van het Algemeen Bestuur wordt beschreven hoe de Stichting invulling geeft aan deze principes.

Bureau

De bezetting van het bureau was per 1 januari 2021 9,13 FTE en per 31 december 2021 7,34 FTE. Op 23 oktober 2021 is een medewerker uit dienst gegaan deze persoon werkte 0,89 FTE. Op 31 december 2021 is een andere medewerker uit dienst gegaan ook deze persoon werkte 0,89 FTE.

Beloning

De salarissen van de medewerkers in dienst van de BMF zijn gebaseerd op de salarisschalen die gelden voor de ambtenaren van de provincie Noord-Brabant. De vakantietoeslag bedraagt 8% van het in de maand geldende salaris en 4% eindejaarsuitkering, mits het resultaat dit toelaat. In het Functiehuis staat beschreven in welke schaal de functies vallen.

Bij de bepaling van het beloningsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt de BMF de "Regeling beloning directeuren van Goede Doelen" van Goede Doelen Nederland ⇱. De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij de BMF vond plaats door het Dagelijks Bestuur in mei 2021. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 390 punten met een maximaal jaarinkomen van € 100.527,- voor de directeur en € 88.928,- voor de adjunct-directeur (op jaarbasis bij een fulltime FTE). Per 1 januari 2022 worden deze bedragen geïndexeerd.

Het voor de toetsing aan de geldende maxima relevante jaarinkomen van de directeur bedroeg in 2021 € 94.277,- en voor de adjunct-directeur € 63.315,- (op jaarbasis bij een fulltime FTE). Dit is inclusief vakantiegeld, pensioenpremie en de eindejaarsuitkering over 2020 die in april 2022 wordt uitgekeerd. De daadwerkelijke beloningen bleven binnen de geldende maxima de directie was 12 maanden in dienst.

De belaste vergoedingen/bijtellingen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen (conform de WNT-regeling)(zie Jaarrekening ⇲).

Integraal werken

De BMF werkt steeds meer integraal daartoe vindt er regelmatig interne afstemming plaats tussen de verschillende medewerkers van de diverse werkvelden. Doordat er meer en beter wordt samengewerkt, kan de BMF effectiever opereren.

Ziekteverzuim

Gemiddeld ziekteverzuim lag in 2021 op 0,93% (2020: 1,52%).

Vrijwilligers en stagiaires

Het bureau van de BMF werd in 2021 ondersteund door 2 vaste vrijwilligers een vrijwilliger op het gebied van communicatie en een vrijwilliger in de juridische ondersteuning. De BMF sluit met vrijwilligers een vrijwilligersovereenkomst en zij kunnen een vrijwilligersvergoeding ontvangen.

Vanuit Milieudefensie hebben in het najaar twee Fair Future Generators gedurende 4 maanden een dag in de week bij de BMF een maatschappelijke stage gelopen. Zij deden onderzoek naar het onderwerp fast fashion/circulaire kleding.

In het najaar zijn ook twee medewerkers gestart in een werkervaringsplaats, voor een periode van 6 maanden (met de mogelijkheid tot eenmalige verlenging met 3 maanden), op het gebied van juridische ondersteuning en op het gebied van communicatie.

In 2021 zijn 8 stagiaires begeleid. Zij hebben opdrachten uitgevoerd op het gebied van Communicatie en de thema's Water & Klimaat, Duurzame landbouw & Voedselproductie, Circulaire economie en Duurzame energie. Voor stagiaires sluit de onderwijsinstelling met de BMF een stage-overeenkomst af. Zij ontvangen per maand een stagevergoeding

Duurzame bedrijfsvoering

De BMF wil het goede voorbeeld geven. Dat doen wij onder meer op het gebied van inkoop en bankieren: we kopen duurzaam in voor kantoorpapier (FSC), koffie en thee (biologisch en fairtrade) en schoonmaak (biologisch afbreekbare producten). Voor (externe) bijeenkomsten streven we naar

regionale, vegetarische/veganistische en biologische catering. Medewerkers reizen zoveel mogelijk met het openbaar vervoer. De BMF bankiert daarnaast (deels) bij Triodos Bank en ASN Bank. Het bureau werkt in een oud, monumentaal huurpand dat in eigendom is van de gemeente Tilburg. De gemeente werkt aan verduurzaming van het gebouw, zo liggen er zonnepanelen op het dak.

Klachtenprocedure

De BMF heeft een klachtenprocedure (zie website BMF ⇱). Er wordt een geanonimiseerde samenvatting gemaakt van iedere geregistreerde klacht deze wordt bewaard in het digitale klachtenregister. Eenmaal per jaar worden de binnengekomen klachten geagendeerd tijdens een vergadering van het bestuur. Er zijn in 2021 geen klachten geregistreerd in het klachtenregister.

Heikikker (Rana arvalis)

5 | Planning & Control

Planning & Control

5.1 Risicomanagement

De BMF streeft ernaar om risico's die gerelateerd zijn aan samenwerking, bestuur en management, operationele zaken, financieel management, informatiemanagement en juridische verantwoordelijkheden zo goed mogelijk te beheersen. Door risico's te identificeren, kunnen passende reacties ondernomen worden om schade te voorkomen of te beperken. Risicomanagement maakt integraal deel uit van de planning-en-controlcyclus en is van toepassing op iedereen in de organisatie.

De belangrijkste risico's zijn bij het opstellen van de nieuwe meerjarenstrategie opnieuw geïdentificeerd en van beheersmaatregelen voorzien. Deze risico's vallen naar het oordeel van de directie en het Algemeen Bestuur binnen de risicobereidheid van de organisatie. In 2021 waren dit de belangrijkste risico's:

Financiële risico's

- Provinciale subsidie wordt niet structureel voor een langere periode toegekend, maar steeds per jaar. Indien onze subsidieaanvraag (deels) afgewezen zou worden, zou dit grote impact hebben op de organisatie, aangezien het de grootste financieringsbron is voor de BMF.

Beheersmaatregelen

- Goed contact onderhouden met de provincie om vroegtijdig signalen op te kunnen pikken die duiden op een verandering in de provinciale subsidie.
- Inzetten op acquisitie, zodat er meerdere financiële bronnen zijn en daarmee de risico's worden gespreid.

- Toelage van de Nationale Postcodeloterij (NPL) is niet vanzelfsprekend (wordt per periode van vijf jaar toegekend). Een besluit van de NPL om de toelage testoppen zou een flinke impact hebben, aangezien het een grote inkomstenbron is voor de BMF. Ontbreken van deze inkomsten zou impact hebben op het BMF-bureau, maar ook op de ondersteuning van lokale activiteiten.

Beheersmaatregelen

- Blijven inzetten op acquisitie en spreiden van inkomstenbronnen.
- Goed contact onderhouden met de koepelorganisatie van de NMF's om vroegtijdig signalen op te kunnen pikken die duiden op een verandering in de NPL-bijdrage.

Bedrijfsmatige risico's

- Het aantal werkvelden en de complexiteit van de vraagstukken binnen die werkvelden neemt toe. Daarnaast overstijgen steeds meer vraagstukken de grenzen van een bepaald werkveld, zoals bij zorgvuldige inpassing van grootschalige zon- en windprojecten in het buitengebied.

Beheersmaatregelen

- Bevorderen van goede interne afstemming en integraal werken tussen medewerkers. De directie heeft een overall view en helpt bij het stimuleren en faciliteren hiervan.
- Gebruikmaken van kennis en zorgen voor goede afstemming met de terreinbeherende organisaties, andere natuur- en milieufederaties en onze achterban.

- Als de BMF er onvoldoende in slaagt om een aantrekkelijke en professionele werkgever te zijn, kiezen medewerkers er mogelijk voor om te vertrekken. Daardoor verdwijnt er kennis en ervaring en komt de continuïteit van de organisatie mogelijk zelfs in gevaar.

Beheersmaatregelen

- Ruimte bieden aan trainingen en individuele coaching voor medewerkers die daar behoefte aan hebben.
- Investeren in de kantoorhuisvesting om medewerkers een prettig en veilig werkklimaat te bieden, dat makkelijk bereikbaar is met het openbaar vervoer.

- Door de afwezigheid van een geautomatiseerde projectadministratie is benodigde informatie voor de financiële verantwoording niet tijdig beschikbaar en mogelijk niet correct. Daarnaast is door handmatige invoer de kans op fouten of onduidelijkheden groot, bijvoorbeeld ten aanzien van registratie en facturatie van gerealiseerde uren. Die fouten of onduidelijkheden kunnen doorwerken in de financiële verantwoording.

Beheersmaatregelen

- Investeren in een geautomatiseerde IT-ondersteuning voor de projectadministratie, bij voorkeur gekoppeld aan de financiële administratie.
- Inrichten van procedures en werkafspraken die waarborgen dat benodigde managementinformatie over de projecten op de financiële verantwoordingsmomenten juist en volledig beschikbaar is.

Welke risico's hebben zich in 2021 voorgedaan?

Datalek
Op 21 september constateerde een medewerker van de BMF een datalek in het CRM-systeem van de Natuur en Milieufederaties. Bij het inloggen was het in zeer zeldzame gevallen mogelijk dat een account verkeerd gekoppeld werd. Hierdoor was het mogelijk dat een medewerker van een federatie na inloggen gekoppeld was in het account van een medewerker van een andere federatie. Doordat het datalek direct na constatering is gemeld bij de beheerder van het CRM-systeem, kon het technische probleem snel worden verholpen en zijn geen persoonsgegevens van relaties buiten de organisatie terechtgekomen.

Coronapandemie
Medewerkers werkten sinds medio maart 2020 zoveel mogelijk thuis om besmetting op de werkvloer te voorkomen. Daarbij werden de RIVM-richtlijnen nauwgezet gevolgd ook bij de organisatie van activiteiten door de BMF. Door de coronapandemie kon een aantal fysieke bijeenkomsten en trainingen geen doorgang vinden, die werden zoveel mogelijk omgevormd tot een digitale bijeenkomst. We hebben inmiddels ervaren dat we bij digitale bijeenkomsten meer en andere deelnemers mogen verwelkomen in de toekomst zullen we daarom vaker bewust voor die vorm kiezen.

Doordat alle medewerkers zoveel mogelijk thuiswerkten, waren er minder reis- en kantoorkosten. Wel ontvingen medewerkers iedere maand een vaste thuiswerkvergoeding. Wensen ten aanzien van individuele en teamontwikkeling konden slechts beperkt worden ingevuld veel externe trainingen zijn uitgesteld en onze interne teamsessies worden in 2022 voortgezet.

Negatieve rente
In de loop van 2020 werd bekend dat de banken waar de BMF spaargeld aanhoudt, negatieve rente zouden gaan rekenen. Sindsdien spreiden we het spaargeld zo goed mogelijk over drie verschillende banken, om zo min mogelijk negatieve rente te hoeven betalen. In 2021 is onderzocht of we extra spaarrekeningen bij andere Nederlandse banken konden openen. Dat bleek niet mogelijk, zonder dat ook het reguliere betalingsverkeer bij die banken zou worden ondergebracht. De BMF wil hiervoor echter bij de huidige huisbank Triodos blijven en dat in externe communicatie ook blijven uitdragen.

5.2 Toekomst

Met de versoepeling van de coronamaatregelen in het voorjaar van 2022 zal het werkaanbod vanuit de verschillende opdrachtgevers weer gaan toenemen. Er worden weer fysieke overleggen gepland, evenementen georganiseerd en bezoeken afgelegd. Voor de BMF betekent dit dat we – in ons jubileumjaar – verder kunnen bouwen aan het vergroten van onze zichtbaarheid en impact in Brabant.

Per 1 juni wordt de openstaande vacature voor medewerker Natuur & Landschap weer ingevuld we kunnen daardoor weer meer activiteiten op dat thema gaan verrichten. Per 1 maart 2022 is tevens een nieuwe medewerker Duurzame landbouw gestart.

Meerjarenstrategie 2021-2025
Eind 2020 is de meerjarenstrategie 2021-2025 ⇱ goedgekeurd door het Algemeen Bestuur. De input die hiervoor al in 2018 is opgehaald bij de aangesloten organisaties en betalende supporters is hiervoor als basis gebruikt. De meerjarenstrategie geeft richting aan de activiteiten van de BMF in de komende jaren, maar helpt ook bij aanbrengen van focus. Vanwege onze beperkte capaciteit moeten we keuzes blijven maken. Steeds meer Brabanders weten de BMF te vinden met hulpvragen we verwijzen hen door naar aangesloten organisaties in de buurt en bieden informatie en handreikingen aan via onze website.

Coronapandemie
De coronapandemie heeft tot nu toe geen directe gevolgen gehad voor de continuïteit van de BMF. In 2020 en 2021 hebben we echter veel minder uren kunnen realiseren voor onze opdrachtgevers dan we hadden begroot. Met die opdrachtgevers zijn we in gesprek over hoe we moeten omgaan met de ontvangen subsidiegelden en andere baten, waar (nog) geen gerealiseerde uren tegenover staan.

5.3 Begroting 2022

Staat van Baten en Lasten over 2022

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021			
Omschrijving	**Begroting 2022**	**Begroting 2021**	**Realisatie 2020**
BATEN			
Particulieren	€ 14.560	€ 14.100	€ 15.664
Bedrijven	€ 9.200	€ 9.360	€ 13.137
Subsidies en overheden	€ 587.598	€ 586.684	€ 572.708
Verbonden organisaties zonder winststreven	€ 203.460	€ 223.020	€ 244.236
Andere organisaties zonder winststreven	€ 66.650	€ 150.316	€ 190.525
Tegenprestatie levering producten/ diensten	€ 20.000	€ 10.000	€ 30.507
TOTAAL BATEN	**€ 901.468**	**€ 993.480**	**€ 1.066.777**
LASTEN			
Besteed aan doelstellingen			
Natuur & Landschap	€ 101.018	€ 122.948	€ 101.760
Water & Klimaat	€ 60.976	€ 78.666	€ 133.958
Duurzame landbouw & Voedselproductie	€ 154.724	€ 157.081	€ 234.984
Duurzame energie	€ 120.380	€ 155.164	€ 181.449
Circulaire economie	€ 44.254	37.901	
Communicatie en achterban	€ 133.895	€ 139.935	€ 150.355
Totaal besteed aan doelstellingen	**€ 615.247**	**€ 691.695**	**€ 802.506**
Wervingskosten	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
% van som van de geworven baten	0%	0%	0%
Kosten beheer en administratie	**€ 325.579**	**€ 295.791**	**€ 174.341**
TOTAAL LASTEN	**€ 940.826**	**€ 987.486**	**€ 976.847**
RESULTAAT	**€ -39.358**	**€ 5.994**	**€ 89.930**
RESULTAATBESTEMMING			
Continuïteitsreserve	€ -39.358	€ 5.994	€ 38.668
Egalisatiereserve subsidies	€ 0	€ 0	€ 45.015
Bestemmingsreserves	€ 0	€ 0	€ 1.587
Bestemmingsfondsen	€ 0	€ 0	€ 4.660
TOTAAL	**€ -39.358**	**€ 5.994**	**€ 89.930**

Toelichting op de Staat van Baten en Lasten over 2022

Kostenverdeelstaat

Verdeling kosten naar bestemming

Omschrijving	Totaal	Beheer & Administratie	Natuur & Landschap	Water & Klimaat	Duurzame landbouw & Voedselprod.	Duurzame energie	Circulaire economie	Communicatie & Achterban	Controle	Basisverdeling
Inzet uren	14.764	5.060	1.607	970	2.378	1.915	704	2.130	0	projecten
		34,27%	10,88%	6,57%	16,11%	12,97%	4,77%	14,43%	100%	
Personeelskosten	768.860	263.508	83.687	50.514	123.838	99.727	36.662	110.923	0	urenbesteding
Huisvestingskosten	37.226	12.758	4.052	2.446	5.996	4.828	1.775	5.371	0	urenbesteding
PR Materiaal/Website/ computermaterialen	2.500	857	272	164	403	324	119	361	0	urenbesteding
Overige bureaukosten	29.500	10.110	3.211	1.938	4.751	3.826	1.407	4.256	0	urenbesteding
Organisatiekosten	90.000	30.845	9.796	5.913	14.496	11.674	4.292	12.984	0	urenbesteding
Afschrijvingskosten	5.500	5.500	0	0	0	0	0	0	0	Beheer & Adm
Financieringskosten	2.000	2.000	0	0	0	0	0	0	0	Beheer & Adm
Overige kosten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Beheer & Adm
Tussentelling kosten	935.586	325.579	101.018	60.976	149.484	120.380	44.254	133.895		
		-325.579	53.916	32.544	79.784	64.250	23.620	71.464	0	verhouding doelstellingen
Directe projectkosten	5.240	0	0	0	5.240	0	0	0		projecten inschatting
TOTAAL	**940.826**	**0**	**154.935**	**93.520**	**234.509**	**184.630**	**67.874**	**205.358**		
Directe uren	9.704		1.607	970	2.378	1.915	704	2.130		

Toelichting op de Staat van Baten en Lasten over 2022

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2020
BATEN			
Particulieren			
Contributies	€ 4.560	€ 4.100	€ 5.640
Donaties	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.024
Overige baten uit fondsenwerving	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	**€ 14.560**	**€ 14.100**	**€ 15.664**
Bedrijven			
Projectbijdragen	€ 9.200	€ 9.360	€ 13.137
Totaal	**€ 9.200**	**€ 9.360**	**€ 13.137**
Baten uit acties derden			
Verbonden organisaties zonder winststreven			
Vrij besteedbare gelden	€ 107.000	€ 118.000	€ 118.000
Stichting de Natuur en Milieufederaties	€ 8.000	€ 16.000	€ 0
Projectbijdragen	€ 88.460	€ 89.020	€ 126.236
Totaal	**€ 203.460**	**€ 223.020**	**€ 244.236**
Subsidies en overheden			
Reguliere Subsidie Provincie	€ 464.478	€ 455.644	€ 391.632
Overige projecten Provincie	€ 15.000	€ 83.520	€ 91.483
Projecten overige overheden	€ 108.120	€ 47.520	€ 89.593
Totaal	**€ 587.598**	**€ 586.684**	**€ 572.708**
Andere organisaties zonder winststreven			
Bijdrage TBO's	€ 66.650	€ 63.316	€ 64.062
Overige projectbijdragen	€ 0	€ 87.000	€ 126.463
Totaal	**€ 66.650**	**€ 150.316**	**€ 190.525**
Tegenprestaties leveringen en diensten			
Baten voorgaand jaar	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Overige			
Tegenprestatie levering producten/ diensten	€ 20.000	€ 10.000	€ 30.507
Nog te acquireren	€ 45.000	€ 0	€ 0
Totaal	**€ 65.000**	**€ 10.000**	**€ 30.507**
TOTAAL BATEN	**€ 946.468**	**€ 993.480**	**€ 1.066.777**

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2020
LASTEN			
Personeelskosten			
Salariskosten	€ 548.000	€ 542.000	€ 478.200
Sociale lasten	€ 98.640	€ 92.120	€ 87.009
Pensioenpremies	€ 54.800	€ 50.000	€ 37.215
Overlijdensuitkering	€ 0	€ 0	€ 8.637
Eindejaarsuitkering	€ 21.920	€ 21.680	€ 15.900
Reiskosten	€ 8.000	€ 15.000	€ 8.831
Vergoeding thuis werken	€ 5.000	€ 6.000	€ 3.581
Scholing	€ 2.500	€ 2.500	€ 611
Ziektewetverzekering	€ 15.000	€ 18.000	€ 17.926
Arbodienst	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.094
Inhuur personeel/stagevergoedingen	€ 6.000	€ 9.000	€ 4.000
Werving personeel	€ 1.000	€ 1.000	€ 0
Vrijwilligersvergoedingen	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.697
Overige personeelskosten	€ 2.000	€ 2.000	€ 1.992
Totaal	**€ 768.860**	**€ 765.300**	**€ 670.693**
Huisvestingskosten			
Huur	€ 25.806	€ 25.300	€ 25.257
Servicekosten	€ 10.920	€ 10.500	€ 10.351
Overige huisvestingskosten	€ 500	€ 386	€ 328
Totaal	**€ 37.226**	**€ 36.186**	**€ 35.936**
Bureaukosten			
Telefoonkosten	€ 3.500	€ 6.000	€ 3.322
PR-materiaal/website	€ 4.000	€ 6.000	€ 2.206
Acquisitiekosten	€ 500	€ 1.500	€
Kopieer- en drukwerkkosten	€ 1.500	€ 3.000	€ 1.234
Kantoorbenodigdheden en porti	€ 2.000	€ 1.000	€ 1.737
Documentatie en vakliteratuur	€ 1.000	€ 1.000	€ 977
Computermaterialen en onderhoud	€ 1.000	€ 1.000	€ 823
Ondersteuning netwerkbeheer	€ 8.000	€ 10.000	€ 8.169
Representatiekosten	€ 500	€ 1.000	€ 139
Contributies en bijdragen	€ 5.000	€ 4.500	€ 6.279
Software	€ 5.000	€ 5.000	€ 2.547
Totaal	**€ 32.000**	**€ 40.000**	**€ 27.433**

Omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2021	Realisatie 2020
Organisatiekosten			
Administratiekosten	€ 12.000	€ 12.000	€ 10.437
Accountantskosten	€ 8.750	€ 7.500	€ 10.870
Kosten CBF-keurmerk	€ 2.250	€ 2.000	€ 2.196
Burgerinitiatief/activiteitenfonds	€ 2.000	€ 2.000	€ 0
Kosten Bestuur	€ 500	€ 500	€ 0
Vergaderkosten	€ 500	€ 500	€ 429
Juridische kosten en leges	€ 7.500	€ 5.000	€ 35.340
Correctie aftrekbare voorbelasting	€ 30.000	€ 25.000	€ 25.882
Zakelijke verzekeringen	€ 1.500	€ 500	€ 590
Overige	€ 25.000	€ 0	€ 4.504
Totaal	€ 90.000	€ 55.000	€ 90.248
Organisatiekosten			
Afschrijvingskosten inventaris	€ 1.500	€ 3.000	€ 1.404
Afschrijvingskosten automatisering	€ 4.000	€ 2.000	€ 4.239
Totaal	**€ 5.500**	**€ 5.000**	**€ 5.643**
Financieringskosten			
Betalingsverschillen	€ 0	€ 0	€ 0
Bankkosten	€ 2.000	€ 1.000	€ 1.858
Totaal	**€ 2.000**	**€ 1.000**	**€ 1.858**
Directe projectkosten	€ 5.240	€ 85.000	€ 145.036
Overige kosten			
Lasten voorgaand jaar	€ 0	€ 0	€ 0
TOTAAL LASTEN	**€ 940.826**	**€ 987.486**	**€ 976.847**
SALDO	**€ 5.642**	**€ 5.994**	**€ 89.930**

Deurnsche Peel, foto: Marion van der Velden

6 | Financieel jaarverslag

Financieel jaarverslag

De Brabantse Milieufederatie is een non-profitorganisatie. Al onze inkomsten worden ingezet voor een mooi en duurzaam Brabant.

Om onze rollen en activiteiten te kunnen vervullen hebben wij een spreiding in baten. Qua financiering heeft de BMF te maken met vijf stromen. Deze baten van de BMF bestaan uit: subsidies van Provincie Noord-Brabant, bijdragen van terreinbeherende organisaties, bijdrage van de Nationale Postcodeloterij, externe financiering via projecten en contributies en donaties.

6.1 Balans

Activa	31-12-2021		31-12-2020	
Benodigd voor de bedrijfsvoering	€ 13.488		€ 19.425	
Direct in gebruik voor de doelstelling	€ 0		€ 0	
Totaal materiële vaste activa		**€ 13.488**		**€ 19.425**
Vorderingen	€ 22.274		€ 37.008	
Overige overlopende activa	€ 80.555		€ 83.864	
Totaal vlottende activa		**€ 102.829**		**€ 120.872**
Liquide middelen		**€ 642.946**		**€ 705.478**
Activa totaal		**€ 759.263**		**€ 845.775**

Passiva	31-12-2021		31-12-2020	
Stichtingskapitaal	€ 45		€ 45	
Continuïteitsreserve	€ 273.444		€ 224.662	
Egalisatiereserve provincie	€ 82.679		€ 89.485	
Bestemmingsreserves	€ 64.738		€ 69.925	
Totaal reserves		**€ 420.906**		**€ 384.117**
Casimir fonds	€ 2.210		€ 3.110	
Fonds juridische procedures	€ 29.591		€ 17.855	
Totaal fondsen		**€ 31.801**		**€ 20.965**
Totaal reserves en fondsen		**€ 452.707**		**€ 405.082**
Crediteuren	€ 25.260		€ 38.020	
Overige overlopende passiva	€ 281.296		€ 402.673	
Totaal kortlopende schulden		**€ 306.556**		**€ 440.693**
Totaal		**€ 759.263**		**€ 845.775**

6.2 Staat van baten en lasten over 2021

Het jaar 2021 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 47.775,-. Begroot was een positief resultaat van € 5.994,-. er is dus sprake van een positief verschil van € 41.781,-.

Omschrijving	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
BATEN			
Baten van particulieren	€ 15.028	€ 14.100	€ 15.664
Baten van bedrijven	€ 5.178	€ 9.360	€ 13.137
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	€ 253.330	€ 223.020	€ 244.236
Baten van subsidies en overheden	€ 586.550	€ 586.684	€ 572.708
Baten van andere organisaties zonder winststreven	€ 186.739	€ 150.316	€ 190.525
Som van de geworven baten	**€ 1.046.825**	**€ 983.480**	**€ 1.036.270**
Baten als tegenprestatie voor de levering producten/diensten	€ 28.533	€ 10.000	€ 30.507
TOTAAL BATEN	**€ 1.075.358**	**€ 993.480**	**€ 1.066.777**
LASTEN			
Natuur & Landschap	€ 126.509	€ 122.948	€ 101.760
Water & Klimaat	€ 91.241	€ 78.666	€ 133.958
Duurzame landbouw & Voedselproductie	€ 296.923	€ 157.081	€ 234.984
Duurzame energie	€ 159.511	€ 155.164	€ 181.449
Circulaire economie	€ 37.799	€ 37.901	€ 0
Communicatie en achterbanactiviteiten	€ 167.311	€ 139.935	€ 150.355
Totaal besteed aan doelstellingen	**€ 879.294**	**€ 691.695**	**€ 802.506**
Wervingskosten	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Kosten beheer en administratie	**€ 148.289**	**€ 295.791**	**€ 174.341**
Som van de lasten	**€ 1.027.583**	**€ 987.486**	**€ 976.847**
Saldo voor financiële baten en lasten	€ 47.775	€ 5.994	€ 89.930
Saldo financiële baten en lasten	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo van baten en lasten	**€ 47.775**	**€ 5.994**	**€ 89.930**
BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN			
Toevoeging/onttrekking van:			
Continuïteitsreserve	€ 48.782	€ 5.994	€ 38.668
Bestemmingsreserves	€ -12.743	€ 0	€ 46.602
Bestemmingsfondsen	€ 11.736	€ 0	€ 4.660
Totaal	**€ 47.775**	**€ 5.994**	**€ 89.930**

* De provinciale natuur- en milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van Goede Doelen Nederland. De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de toelichting lastenverdeling, maar worden in de Staat van Baten en Lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen.

Het positieve verschil van € 41.781,- tussen de begroting en het werkelijke resultaat in 2021 kan op hoofdlijnen als volgt worden verklaard.

Baten
De baten afkomstig van bedrijven laten sinds 2020 een dalende lijn zien. Dat kan worden verklaard doordat tijdens de coronapandemie projecten stil kwamen te liggen. We verwachten dat deze trend vanaf 2022 wordt doorbroken en we dan weer een stijging van deze baten tegemoet kunnen zien.

De baten afkomstig van de Nationale Postcode Loterij (verbonden organisatie zonder winstoogmerk) bestaan uit twee delen: een bedrag van € 118.000,- aan vrij besteedbaar geld en bijdragen aan projecten van de gezamenlijke Natuur en Milieufederaties, die (mede) met behulp van de Nationale Postcode Loterij tot stand zijn gekomen. De BMF nam actief deel aan een aantal projecten van de NMF's. Voor deze projecten ontving de BMF in totaal een vergoeding van € 113.210,- (begroot: € 105.020,-), als gevolg van gedurende het jaar extra geacquireerde activiteiten voor de NMF's.

De baten afkomstig van de provincie bestaan uit twee delen: reguliere subsidie (€ 455.644,-) en subsidies voor overige projecten. De aanvullende financiële bijdragen vanuit de provincie bedroegen in 2021 € 37.973,- (begroot: € 83.520,-). Daar stond tegenover dat de baten afkomstig uit subsidies voor projecten van overige overheden juist hoger waren dan begroot met € 95.626,- (begroot: € 47.520,-). Het verschil wordt veroorzaakt door het project Ondersteuning Netwerk Goed Boeren voorheen werd dat door de Provincie gefinancierd, maar vanaf 2021 gebeurt dat door het Ministerie van LNV. Dat was bij het opstellen van de begroting echter nog niet bekend.

In 2021 was een bedrag voor nog te acquireren overige projectbijdragen begroot van € 87.000,-. Mede als gevolg van de voortdurende coronapandemie is de BMF er niet in geslaagd op voldoende projecten te acquireren er werd slechts een bedrag van € 10.500,- aan baten gerealiseerd.

De BMF ontving € 28.533,- (begroot: € 10.000,-) als tegenprestatie voor de levering van producten/diensten. Dat is in lijn met 2020. Het betrof in 2021 onder meer deelnemersgelden voor trainingen, adviezen aan derden en vacatiegelden. Deze opbrengsten zijn veelal het resultaat van succesvolle acquisitie.

Lasten
Aan de doelstellingen werd in totaal € 768.397,- (begroot: € 691.695,-) uitgegeven. Hiervan is 16,14% (2020: 20,2%) uitgegeven aan Beheer & Administratie (de overhead van de organisatie) de resterende 83,86% (2020: 79,80%) is besteed aan activiteiten en projecten binnen de doelstellingen van de organisatie.

Aan de lastenkant vallen de volgende verschillen tussen de begroting en de werkelijke kosten op:

De salariskosten (en daarmee samenhangende sociale lasten en ziektewetverzekering) waren met € 500.670,- veel lager dan begroot (€ 542.000,-) als gevolg van het feit dat bij het opstellen van de begroting rekening was gehouden met een hogere bezetting. De functie die Frans Swinkels vervulde tot zijn overlijden, eind 2020, wordt pas in 2022 weer ingevuld.

In 2021 waren er twee medewerkers met zwangerschaps-/bevallingsverlof voor hen ontving de BMF een uitkering ziektegeldverzekering. Tijdens hun verlof werden deze collega's grotendeels vervangen door externe medewerkers, op inhuurbasis. Om zoveel mogelijk activiteiten in 2021 te kunnen realiseren, is deze inhuurconstructie ook na de verlofperiode voortgezet.

Doordat medewerkers in 2021 nog veel moesten thuiswerken, werd er minder uitgekeerd aan reis- en verblijfskosten-vergoedingen. Daar stond wel een thuiswerkvergoeding tegenover.

De bureaukosten waren te hoog begroot, maar kwamen overeen met de werkelijke kosten in 2020. Er zijn geen bijzonderheden te melden.

De organisatiekosten waren te laag begroot, maar bleken in werkelijkheid in lijn te liggen met de realisatie in 2020. Het verschil met de begroting betrof met name de juridische kosten en leges en de correcte aftrekbare voorbelasting. Bij juridische kosten en leges gaat het vooral om advocaatkosten, griffiegelden en eigen bijdragen voor milieurechtsbijstand die de BMF soms betaalt namens aangesloten organisaties. De post correcte aftrekbare voorbelasting betreft voor de BMF niet-beïnvloedbare kosten.

6.3 Financiële reserves

Reserves
Het Algemeen Bestuur heeft besloten om het positieve resultaat toe te voegen aan de continuïteitsreserve om daarmee de structurele financiële positie van de BMF te versterken, bij het (deels) wegvallen van financiering. De BMF volgt de afgesproken richtlijn van de Natuur en Milieufederaties ten aanzien van de omvang van de continuïteitsreserve. De stand van de continuïteitsreserve komt daarmee per 31-12-2021 uit op € 266.638,- (2020: € 224.662,-).

Egalisatiereserve
Om financiële tegenvallers in de toekomt te kunnen opvangen, is in 2019 en 2020 de egalisatiereserve gevuld met 10% van het verstrekte provinciaal subsidiebedrag voor het betreffende

boekjaar. Daarbij blijkt dat de BMF de regels rondom de egalisatiereserve verkeerd heeft geïnterpreteerd. Hierdoor is een terugbetalingsverplichting ontstaan aan de provincie. We zijn met de provincie in gesprek over hoe we moeten omgaan met de ontvangen subsidiegelden, waar (nog) geen gerealiseerde uren tegenover staan.

Bestemmingsreserves
De BMF heeft de volgende bestemmingsreserves: herhuisvesting, professionalisering project/urenadministratie, circulaire economie en burgerinitiatief.

Herhuisvesting
In 2019 is er een nieuwe bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van de onverwachte eenmalige structurele stijging van de huisvestingskosten naar een marktconform niveau (per 1-11-2019) en indexatie (per 1-1-2020), omdat deze stijging niet wordt gedekt door gestegen inkomsten. Inmiddels is bekend geworden dat de BMF op zoek moet naar andere huisvesting in 2022. Het gevormde bestemmingsreserve herhuisvesting zal daarom worden aangewend ten behoeve van de verhuizing naar een andere locatie.

Professionalisering project/urenadministratie
Er is in 2019 ook een nieuwe bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van professionalisering van de project- en urenadministratie. Op 1 januari 2021 is de urenadministratie in Excel vervangen door het systeem ClockWise. In 2022 wordt door de Natuur en Milieufederaties een SharePoint omgeving ingericht voor administratie en beheer van gezamenlijke projecten. De BMF is voornemens om alle projecten in dat systeem te gaan beheren. Er ligt een hulpvraag bij andere Natuur en Milieufederaties voor tijdelijke ondersteuning bij de financiële projectadministratie diegene kan mogelijk ook helpen bij het inrichten van de SharePoint omgeving.

Circulaire economie
Dit bestemmingsreserve is in 2017 ingesteld met als doel om te zorgen voor financiële dekking van de activiteiten binnen dit thema in het werkplan 2018. Voorzien was tijdens het opstellen van dat werkplan om de dekking uit de resultaatbestemming te betrekken. De activiteiten die de BMF uitvoert binnen dit thema worden inmiddels gedekt vanuit de reguliere provinciale subsidie. Het bestuur heeft daarom besloten om dit bestemmingsreserve op te heffen.

Burgerinitiatief
In 2021 zijn er 3 aanvragen voor het BMF Activiteitenfonds ingediend. Zij hebben een eerste uitkering gekregen:
- Natuurwerkgroep Gemeente Rucphen, aanplant bomen Rucphense bossen
- Milieuvereniging Land van Cuijk, bomen in elk kerkdorp
- IVN Laarbeek, uitbreiden voedselbos.

Twee aanvragen vanuit 2020 zijn in 2021 afgerond:
- 1000 soortendag jubileumjaar IVN Heeze Leende
- Stationspark Deurne, tuinkas.

Uit 2020 loopt er nog een project dat nog niet is afgerond:
- Natuurwerkgroep Liempde, Boek Bodem van Elde.

Fondsen
De BMF heeft de volgende fondsen: Casimir fonds en fonds juridische procedures.

Casimir fonds
In 2021 heeft er een onttrekking van € 900,- plaatsgevonden uit dit fonds, vanwege de uitreiking aan Johan Koekoek. Aan de prijs is een houten bank verbonden die is geplaatst in de gemeente Almkerk. Helaas was de prijswinnaar kort voor de onthulling plotseling overleden, waardoor hij hier zelf niet meer bij kon zijn.

Fonds juridische procedures
Er is € 40.000,- aan het fonds toegevoegd om de in 2021 gerealiseerde kosten ad € 28.264,- te kunnen dekken.

De reservevorming in het Eigen Vermogen voldoet aan de VFI-richtlijn, namelijk:
- er wordt geen reserve gevormd, zonder dat deze bestemd is
- de continuïteitsreserve is bedoeld om risico's op korte termijn op te vangen.

Beleggingsbeleid BMF
De reserves van de BMF worden niet aangewend voor belegging in effecten, zoals aandelen en obligaties. In 2020 zijn de aanwezige liquide middelen verspreid over meerdere banken.

Financieel beheer
In de loop van een kalenderjaar stelt de directie een voortgangsrapportage op, waarbij begroting versus realisatie wordt vergeleken. Ook wordt de prognose tot het einde van het jaar bijgewerkt en wordt de te verwachten liquiditeit van de organisatie voor de komende 6 maanden in beeld gebracht.

7 | Jaarrekening 2021

7.1 Balans

Activa	31-12-2021	31-12-2020
Benodigd voor de bedrijfsvoering	€ 13.488	€ 19.425
Direct in gebruik voor de doelstelling	€ 0	€ 0
Totaal materiële vaste activa	**€ 13.488**	**€ 19.425**
Vorderingen	€ 22.274	€ 37.008
Overige overlopende activa	€ 80.555	€ 83.864
Totaal vlottende activa	**€ 102.829**	**€ 120.872**
Liquide middelen	**€ 642.946**	**€ 705.478**
Activa totaal	**€ 759.263**	**€ 845.775**

Passiva	31-12-2021	31-12-2020
Stichtingskapitaal	€ 45	€ 45
Continuïteitsreserve	€ 273.444	€ 224.662
Egalisatiereserve provincie	€ 82.679	€ 89.485
Bestemmingsreserves	€ 64.738	€ 69.925
Totaal reserves	**€ 420.906**	**€ 384.117**
Casimir fonds	€ 2.210	€ 3.110
Fonds juridische procedures	€ 29.591	€ 17.855
Totaal fondsen	**€ 31.801**	**€ 20.965**
Totaal reserves en fondsen	**€ 452.707**	**€ 405.082**
Crediteuren	€ 25.260	€ 38.020
Overige overlopende passiva	€ 281.296	€ 402.673
Totaal kortlopende schulden	**€ 306.556**	**€ 440.693**
Totaal	**€ 759.263**	**€ 845.775**

7.2 Staat van baten en lasten over 2021

Omschrijving	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
BATEN			
Baten van particulieren	€ 15.028	€ 14.100	€ 15.664
Baten van bedrijven	€ 5.178	€ 9.360	€ 13.137
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	€ 253.330	€ 223.020	€ 244.236
Baten van subsidies en overheden	€ 586.550	€ 586.684	€ 572.708
Baten van andere organisaties zonder winststreven	€ 186.739	€ 150.316	€ 190.525
Som van de geworven baten	**€ 1.046.825**	**€ 983.480**	**€ 1.036.270**
Baten als tegenprestatie voor de levering producten/diensten	€ 28.533	€ 10.000	€ 30.507
TOTAAL BATEN	**€ 1.075.358**	**€ 993.480**	**€ 1.066.777**
LASTEN			
Natuur & Landschap	€ 126.509	€ 122.948	€ 101.760
Water & Klimaat	€ 91.241	€ 78.666	€ 133.958
Duurzame landbouw & Voedselproductie	€ 296.923	€ 157.081	€ 234.984
Duurzame energie	€ 159.511	€ 155.164	€ 181.449
Circulaire economie	€ 37.799	€ 37.901	€ 0
Communicatie en achterbanactiviteiten	€ 167.311	€ 139.935	€ 150.355
Totaal besteed aan doelstellingen	**€ 879.294**	**€ 691.695**	**€ 802.506**
Wervingskosten	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**
Kosten beheer en administratie	**€ 148.289**	**€ 295.791**	**€ 174.341**
Som van de lasten	**€ 1.027.583**	**€ 987.486**	**€ 976.847**
Saldo voor financiële baten en lasten	€ 47.775	€ 5.994	€ 89.930
Saldo financiële baten en lasten	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo van baten en lasten	**€ 47.775**	**€ 5.994**	**€ 89.930**
BESTEMMING SALDO VAN BATEN EN LASTEN			
Toevoeging/onttrekking van:			
Continuïteitsreserve	€ 48.782	€ 5.994	€ 38.668
Bestemmingsreserves	€ -12.743	€ 0	€ 46.602
Bestemmingsfondsen	€ 11.736	€ 0	€ 4.660
Totaal	**€ 47.775**	**€ 5.994**	**€ 89.930**

* De provinciale natuur- en milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van deze kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van Goede Doelen Nederland. De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de toelichting lastenverdeling, maar worden in de Staat van Baten en Lasten volledig toegerekend aan de doelstellingen.

7.3 Lastenverdeling per doelstelling

Omschrijving	Natuur & Landschap	Water & Klimaat	Landbouw & Voedselprod.	Duurzame energie	Circulaire economie	Communicatie & Achterban	Fondsen-werving	Beheer & Administratie	Totaal 2021	Begroting 2021	Totaal 2020
	13,49%	9,42%	18,41%	18,61%	4,41%	19,52%	0,00%	16,14%	100,00%		
Personeelskosten	€ 94.940	€ 66.296	€ 129.565	€ 130.973	€ 31.037	€ 137.377	€ 0	€ 113.590	€ 703.777	€ 765.300	€ 670.693
Huisvestings-kosten	€ 4.790	€ 3.345	€ 6.537	€ 6.608	€ 1.566	€ 6.931	€ 0	€ 5.731	€ 35.507	€ 36.186	€ 35.936
Bureaukosten	€ 3.818	€ 2.666	€ 5.211	€ 5.267	€ 1.248	€ 5.525	€ 0	€ 4.568	€ 28.304	€ 40.000	€ 27.433
Organisatiekosten	€ 12.079	€ 8.434	€ 16.484	€ 16.663	€ 3.949	€ 17.478	€ 0	€ 14.451	€ 89.537	€ 55.000	€ 90.248
Afschrijvings-kosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.936	€ 5.936	€ 5.000	€ 5.643
Financierings-kosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.013	€ 4.013	€ 1.000	€ 1.858
Lasten voorgaande jaren	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	**€ 115.626**	**€ 80.741**	**€ 157.797**	**€ 159.511**	**€ 37.799**	**€ 167.311**	**€ 0**	**€ 148.289**	**€ 867.074**	**€ 902.486**	**€ 831.811**
Verdeling B & A	14,72%	11,21%	21,95%	22,22%	4,60%	25,47%					
	€ 21.828	**€ 16.623**	**€ 32.554**	€ 32.950	€ 6.821	€ 37.769	€ 0	€ -148.545			
Directe project-kosten	**€ 10.883**	**€ 10.500**	**€ 139.126**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 49.612**	**€ 85.000**	**€ 145.036**
Totale kosten 2021	**€ 148.337**	**€ 107.864**	**€ 329.477**	**€ 192.461**	**€ 44.620**	**€ 205.080**	**€ 0**	**€ 0**	**€ 1.027.583**		
Verdeling begroting 2021	€ 122.948	€ 78.666	€ 157.081	€ 155.164	€ 37.901	€ 139.935	€ 0	€ 295.791		**€ 987.486**	
Verdeling jaarrekening 2020	€ 101.760	€ 133.958	€ 234.984	€ 181.449	€ 0	€ 150.355	€ 0	€ 174.341			**€ 976.847**

Kostentoerekening

De kosten worden aan de doelstellingen toegerekend op basis van de urenregistratie.

Kengetallen

- % besteed aan de doelstellingen ten opzichte van totale baten = 81,77% (2020: 75,23%)
- % besteed aan de doelstellingen ten opzichte van totale lasten (voor verdeling Beheer & Administratie) = 85,57% (2020: 82,15%)
- % kosten Beheer & Administratie (voor verdeling) ten opzichte van totale lasten = 14,43% (2020: 17,85%)

7.4 Kasstroomoverzicht 2021

Omschrijving		31-12-2021		31-12-2020
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN				
Exploitatieresultaat		€ 47.775		€ 89.930
Aanpassingen voor:				
- afschrijvingen	€ 5.936		€ 5.643	
- mutaties voorzieningen	€ 0		€ 0	
		€ 5.936		€ 5.643
Veranderingen in vlottende middelen:				
- voorraden	€ 0		€ 0	
- vorderingen	€ 18.043		€ 4.265	
- kortlopende schulden (exclusief schulden aan kredietinstellingen)	€ -134.137		€ 34.367	
		€ -116.094		**€ 38.632**
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		**€ -62.383**		**€ 134.205**
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN				
Investeringen materiële vaste activa	€ 0		€ -7.230	
Desinvesteringen materiële vaste activa	€ 0		€ 0	
Overige investeringen in financiële vaste activa	€ 0		€ 0	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		**€ 0**		**€ -7.230**
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN				
Mutatie reserves	€ -150		€ -500	
Aflossing langlopende schulden	€ 0		€ 0	
Overige mutaties reserves en fondsen	€ 0		€ 0	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		**€ -150**		**€ -500**
Mutatie Liquide Middelen		**€ -62.533**		**€ 126.475**

Liquide Middelen	31-12-2020	31-12-2021	Mutatie
ING bank	€ 26.188	€ 513	€ -25.675
ING bank spaarrekening	€ 154.893	€ 154.778	€ -115
Triodos Bank	€ 13.253	€ 16.810	€ 3.557
Triodos Internet Rendementrekening	€ 285.961	€ 295.913	€ 9.952
ASN bank	€ 225.099	€ 174.847	€ -50.252
Kas	€ 85	€ 85	€ 0
Totaal	**€ 705.479**	**€ 642.946**	**€ -62.533**

7.5 Grondslagen van waardering en van bepaling van het resultaat

Algemene grondslagen/verslaggeving volgens CBF-Keurmerk

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 650 "Fondsenwervende organisaties" zoals opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Doel van deze Richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers over 2020 zijn waar relevant aangepast om vergelijkbaarheid met het verslagjaar mogelijk te maken.

Grondslagen van waardering

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa, benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering, worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte gebruiksduur bepaalde afschrijvingen, met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

Vorderingen, liquide middelen, schulden en overlopende activa en passiva

Deze zijn opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs waardering geschiedt onder aftrek van een voorziening wegens oninbaarheid, gebaseerd op een individuele beoordeling van de vorderingen.

Projectverplichtingen zijn opgenomen op basis van een besluit ter zake, welke schriftelijk is kenbaar gemaakt aan de ontvanger van de subsidie en worden ten laste gebracht van het boekjaar waarin de projectactiviteiten dienen te worden uitgevoerd door de uitvoerende projectpartner.

Reserves en fondsen

Reserves betreffen gelden ter vrije beschikking van de Stichting. Door het bestuur kunnen doelreserves worden aangehouden voor aanwending aan een specifiek doel.

Fondsen betreffen gelden die besteed moeten worden in het kader van de doelstelling waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Dit betreft het niet bestede deel van toegekende donaties en andere fondsen en gelden die vastliggen in vaste activa.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de toegekende subsidiebaten en overige baten en de kosten en andere lasten over het jaar. De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

Baten

De baten zijn gevormd door alle aan het verslagjaar toe te rekenen opbrengsten.

Nalatenschappen worden opgenomen in het verslagjaar waarin de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld, derhalve indien de betaling is aangekondigd. Voorschotten worden verantwoord in het boekjaar waarin zij worden ontvangen. Giften in natura worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Lasten

Financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende renteopbrengsten en -lasten.

Projectverplichtingen

Projectverplichtingen worden ten laste gebracht van het boekjaar waarin de contractueel afgesproken projectperiode valt. De projectbestedingen worden derhalve toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloning

Salarissen en sociale lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarin deze verschuldigd zijn, in overeenstemming met de arbeidsovereenkomsten.

De Stichting hanteert voor haar medewerkers een pensioenregeling waarbij de pensioenuitkeringen zijn gebaseerd op middelloon. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Pensioenfonds Zorg en Welzijn. De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord. Voor per balansdatum nog niet betaalde premies wordt een schuld opgenomen. De risico's voor prijsindexatie en beleggingsrendement kunnen mogelijk leiden tot aanpassing van de toekomstige bijdragen aan het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. In geval van een tekort bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn heeft de Stichting geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan toekomstig hogere premies.

Het pensioenfonds PFZW heeft een beleidsdekkingsgraad van 99,7% ultimo 2021 (2020: 88,3%). De actuele dekkinsggraad

per december 2021 bedroeg 106,6%. PFZW heeft in januari 2020 een nieuw herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB) voor de periode 2020-2029. Het herstelplan gaat uit van berekeningen die moeten voldoen aan de regels uit de Pensioenwet. Het is wettelijk verplicht om binnen de hersteltermijn de vereiste dekkingsgraad te bereiken. Voor PFZW geldt per eind 2019 een vereiste dekkingsgraad van 123,4%, eind 2020 is dit naar verwachting 121,4%. In het bijgewerkte herstelplan van januari 2020 laat PFZW zien dat de beleidsdekkingsgraad eind 2027 weer op het vereiste niveau kan zijn. Dit is binnen de wettelijke hersteltermijn van 10 jaar. Zolang er niet genoeg geld in kas is, past PFZW dit plan elk jaar aan en legt het ter goedkeuring voor aan toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB).

Dit zijn de maatregelen die nu in het herstelplan zijn opgenomen:

- PFZW verhoogt de premie met een premieopslag van 2%-punt gedurende de herstelperiode. Deze opslag is bedoeld om de dekkingsgraad sneller te herstellen en op termijn terug te keren naar een financiële positie waarin het weer mogelijk is om de pensioenen te verhogen (indexeren).
- Gedurende het herstelplan verhoogt PFZW de pensioenen niet volledig. Volgens de wettelijke eisen mag verhogen pas vanaf dekkingsgraad van 105%, en dan alleen geleidelijk. Bij een dekkingsgraad van ongeveer 125% kan PFZW volledig indexeren. Het indexeren van de pensioenen heeft echter wel tot gevolg dat het herstel langzamer gaat. Als PFZW niet tijdig uit herstel komt, dan kan het nog het indexatiebeleid aanpassen (door bijvoorbeeld later te indexeren).
- PFZW mag tijdens de herstelperiode niet meer beleggingsrisico nemen. Bijvoorbeeld om een hoger verwacht rendement te behalen en daarmee eerder uit herstel te komen. Het verwachte rendement uit de beleggingen draagt naar verwachting wel bij aan herstel, maar is onzeker en kan ook tegenvallen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Belastingen, rentebaten en soortgelijke opbrengsten, alsmede rentelasten en soortgelijke kosten, worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

V.l.n.r.: Johan Koekkoek, Goof van Vliet (Altenatuur) en Femke Dingemans (BMF)

Johan Koekkoek ontving de Casimir Milieuprijs 2021 voor zijn uitzonderlijke verdiensten voor natuur, milieu en duurzaamheid. De prijs – een robuuste houten buitenbank – werd samen met zijn echtgenote eind 2021 door BMF-directeur Femke Dingemans postuum onthuld aan het eveneens naar hem vernoemde Koekkoekspad nabij Fort Giessen. De plek waar Koekkoek zo graag vertoefde, de plek die hij zelf nog had uitgezocht.

7.6 Toelichting op de balans per 31 december 2021

Activa		31-12-2021		31-12-2020
MATERIËLE VASTE ACTIVA				
Benodigd voor de bedrijfsvoering				
Aanschafwaarde per 1 januari	€	78.006	€	95.640
Cumulatieve afschrijving t/m vorig boekjaar	€	-58.581	€	-77.802
Boekwaarde per 1 januari	**€**	**19.425**	**€**	**17.838**
Investeringen	€	0	€	7.230
Desinvesteringen	€	-27.619	€	-24.895
Cumulatieve afschrijving desinvestering	€	27.619	€	24.895
Afschrijving	€	-5.937	€	-5.643
Boekwaarde per 31 december	**€**	**13.488**	**€**	**19.425**
Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december	€	50.387	€	78.006
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	€	-36.899	€	-58.581
Boekwaarde per 31 december	**€**	**13.488**	**€**	**19.425**
Direct in gebruik voor de doelstelling				
Boekwaarde per 31 december	€	0	€	0
Totaal materiële vaste activa	**€**	**13.488**	**€**	**19.425**

* Voor een specificatie per investering verwijzen wij u naar bijlage 1.
** Inventaris en hardware worden afgeschreven in 5 jaar.

VORDERINGEN				
Debiteuren	€	22.589	€	37.458
Voorziening dubieuze debiteuren	€	-315	€	-450
Stand per 31 december	**€**	**22.274**	**€**	**37.008**

OVERIGE OVERLOPENDE ACTIVA				
Vooruitbetaalde posten	€	9.030	€	33.304
Rente spaarrekening	€	0	€	0
Te ontvangen subsidies projecten	€	71.525	€	50.560
Totaal overige overlopende activa	**€**	**80.555**	**€**	**83.864**

LIQUIDE MIDDELEN				
ING bank	€	513	€	26.188
ING bank spaarrekening	€	154.778	€	154.893
Triodos Bank	€	16.810	€	13.253
Triodos Internet Rendementrekening	€	295.913	€	285.961
ASN Bank	€	174.847	€	225.098
Kas	€	85	€	85
Stand per 31 december	**€**	**642.946**	**€**	**705.478**

* De liquide middelen zijn ter vrije besteding van de instelling.

Passiva	31-12-2021	31-12-2020
RESERVES EN FONDSEN		

RESERVES		
Stichtingskapitaal	€ 45	€ 45

Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	€ 224.662	€ 185.994
Resultaatbestemming	€ 48.782	€ 38.668
Stand per 31 december	€ 273.444	€ 224.662

Egalisatiereserve provincie		
Stand per 1 januari	€ 89.485	€ 44.470
Resultaatbestemming	€ -6.806	€ 45.015
Stand per 31 december	€ 82.679	€ 89.485

Reserve financiering activa bedrijfsvoering		
Stand per 1 januari	€ 19.425	€ 17.838
Resultaatbestemming	€ -5.937	€ 1.587
Stand per 31 december	€ 13.488	€ 19.425

Bestemmingsreserve herhuisvesting		
Stand per 1 januari	€ 22.500	€ 22.500
Resultaatbestemming	€ 0	€ 0
Stand per 31 december	€ 22.500	€ 22.500

Bestemmingsreserve professionalisering project/urenadministratie		
Stand per 1 januari	€ 5.000	€ 5.000
Resultaatbestemming	€ 0	€ 0
Stand per 31 december	€ 5.000	€ 5.000

Bestemmingsreserve circulaire economie		
Stand per 1 januari	€ 14.250	€ 14.250
Resultaatbestemming	€ 0	€ 0
Stand per 31 december	€ 14.250	€ 14.250

Bestemmingsreserve burgerinitiatief		
Stand per 1 januari	€ 8.750	€ 9.250
Resultaatbestemming toevoeging	€ 2.000	€ 0
Onttrekking	€ -1.250	€ -500
Stand per 31 december	€ 9.500	€ 8.750

Totaal reserves	**€ 393.406**	**€ 356.617**

Passiva	31-12-2021	31-12-2020
FONDSEN		

Casimir fonds		
Stand per 1 januari	€ 3.110	€ 3.110
Bestedingen	€ -900	€ 0
Resultaatbestemming	€ 0	€ 0
Stand per 31 december	**€ 2.210**	**€ 3.110**

* Dit fonds is ontstaan na een schenking van de heer Casimir. Periodiek wordt een prijs uitgereikt aan Brabantse burgers of organisaties die een positieve bijdrage aan het milieu hebben geleverd. De kosten voor deze prijs worden middels de resultaatbestemming onttrokken aan dit fonds.

Fonds juridische procedures		
Stand per 1 januari	€ 17.855	€ 13.195
Resultaatbestemming toevoeging	€ 40.000	€ 40.000
Resultaatbestemming onttrekking	€ -28.264	€ -35.340
Stand per 31 december	**€ 29.591**	**€ 17.855**

* In de contracten met de TBO's is afgesproken dat er, indien nodig, per organisatie een bijdrage zal worden geleverd aan het Fonds juridische procedures. De BMF voegt vanuit de vrij besteedbare gelden van de Nationale Postcodeloterij dan hetzelfde bedrag toe. De jaarlijkse kosten inzake juridische procedures worden uit dit Fonds onttrokken. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat provinciale subsidies niet worden gebruikt voor juridische procedures.

Totaal fondsen	**€**	**31.801**	**€**	**20.965**
Totaal Reserves en Fondsen	**€**	**425.207**	**€**	**377.582**

RESULTAATBESTEMMING	
Het resultaat is als volgt toegevoegd/onttrokken aan de reserves en fondsen:	
Toevoeging continuïteitsreserve	€ 48.782
Onttrekking reserve financiering activa	€ -5.937
Onttrekking Casimir fonds	€ 0
Onttrekking egalisatiereserve subsidies 10%	€ -6.806
Toevoeging bestemmingsreserve herhuisvesting	€ 0
Toevoeging bestemmingsreserve professionalisering project/ urenadministratie	€ 0
Toevoeging bestemmingsfonds juridische procedures	€ 40.000
Onttrekking bestemmingsfonds juridische procedures	€ -28.264
Totaal resultaatbestemming	**€ 47.775**

* Het bestuur heeft besloten om de continuïteitsreserve aan te vullen met een bedrag van € 48.782,- ter verdere versterking van de continuïteitspositie van de BMF.

Passiva	31-12-2021	31-12-2020
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Crediteuren	€ 25.260	€ 38.020
Omzetbelasting af te dragen	€ 4.254	€ 7.594
Te betalen loonheffing	€ 14.371	€ 22.959
Te betalen pensioenpremies	€ 809	€ 9.101
Te betalen accountantskosten	€ 5.250	€ 9.250
Verplichting vakantietoeslag	€ 21.878	€ 24.091
Verplichting vakantiedagen	€ 26.407	€ 22.224
Te betalen eindejaarsuitkering	€ 24.271	€ 21.943
Terugbetalingsverplichting Provincie	€ 58.520	€ 58.520
Vooruitontvangen op projecten	€ 110.122	€ 202.472
Overige overlopende passiva	€ 15.414	€ 24.519
Totaal kortlopende schulden	**€ 306.556**	**€ 440.693**

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

- Huur gebouwen.

De huurovereenkomst met Natuurmuseum Brabant is per 1 juli 1993 aangegaan en is per 1 januari 2022 door de verhuurder opgezegd met een einddatum van de overeenkomst van 30 juni 2022. De huur inclusief servicekosten en btw bedraagt over het eerste half jaar 2022 circa € 19.000. De nieuwe huurovereenkomst inzake Heuvelring 92 te Tilburg zal per 1 juli 2022 ingaan en heeft een looptijd van 5 jaar. De opzegtermijn bedraagt twaalf maanden. De huur inclusief servicekosten bedraagt circa € 30.000 per jaar. Over de huurprijs wordt geen omzetbelasting in rekening gebracht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na balansdatum 31 december 2021 geen gebeurtenissen voorgedaan welke in deze jaarrekening zijn te vermelden.

7.7 Toelichting op de staat van baten en lasten per 31 december 2021

Omschrijving	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
BATEN			
Particulieren			
Contributies	€ 3.855	€ 4.100	€ 5.640
Donaties	€ 11.173	€ 10.000	€ 10.024
Totaal	**€ 15.028**	**€ 14.100**	**€ 15.664**
Bedrijven			
Projectbijdragen	€ 5.178	€ 9.360	€ 13.137
Totaal	**€ 5.178**	**€ 9.360**	**€ 13.137**
Verbonden organisaties zonder winststreven			
Vrij besteedbare gelden	€ 118.000	€ 118.000	€ 118.000
Projectbijdragen	€ 135.330	€ 105.020	€ 126.236
Totaal	**€ 253.330**	**€ 223.020**	**€ 244.236**
* De looptijd van de toezegging van de Nationale Postcode Loterij loopt, per rapportdatum, tot en met 2022.			
Subsidies en overheden			
Reguliere Subsidie Provincie	€ 455.644	€ 455.644	€ 391.632
Subsidies overige projecten Provincie	€ 36.692	€ 83.520	€ 91.483
Subsidies projecten overige overheden	€ 94.214	€ 47.520	€ 89.593
Totaal	**€ 586.550**	**€ 586.684**	**€ 572.708**
Andere organisaties zonder winststreven			
Bijdrage terreinbeherende organisaties	€ 65.342	€ 63.316	€ 64.062
Overige projectbijdragen	€ 121.397	€ 87.000	€ 126.463
Totaal	**€ 186.739**	**€ 150.316**	**€ 190.525**
Overige baten			
Baten voorgaand jaar	€ 0	€ 0	€ 0
Tegenprestatie levering producten/diensten	€ 28.533	€ 10.000	€ 30.507
Totaal	**€ 28.533**	**€ 10.000**	**€ 30.507**
LASTEN			
Personeelskosten			
Salariskosten	€ 500.670	€ 542.000	€ 478.200
Eindejaarsuitkering	€ 21.903	€ 21.680	€ 15.900
Uitkeringen ziektegeldverzekering	€ -34.189	€ 0	€ 0
Totaal bruto loon	**€ 488.384**	**€ 563.680**	**€ 494.100**
Sociale lasten	€ 78.951	€ 92.120	€ 87.009
Pensioenpremies	€ 48.012	€ 50.000	€ 37.215
Overlijdensuitkering	€ 0	€ 0	€ 8.637
Reis- en verblijfskosten	€ 4.393	€ 15.000	€ 8.831
Vergoeding thuis werken	€ 4.138	€ 6.000	€ 3.581
Scholing	€ 308	€ 2.500	€ 611

Omschrijving	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Ziektewetverzekering	€ 14.405	€ 18.000	€ 17.926
Arbodienst	€ 487	€ 1.000	€ 1.094
Inhuur personeel	€ 56.358	€ 9.000	€ 4.000
Werving personeel	€ 225	€ 1.000	€ 0
Vrijwilligersvergoeding/werkervaringsplaats	€ 4.556	€ 5.000	€ 5.697
Overige personeelskosten	€ 3.560	€ 2.000	€ 1.992
Totaal	**€ 703.777**	**€ 765.300**	**€ 670.693**

Gemiddelde personeelsbezetting (in FTE)	9,9	10,0	10,3

Huisvestingskosten			
Huur	€ 25.019	€ 25.300	€ 25.257
Servicekosten	€ 10.477	€ 10.500	€ 10.351
Overige huisvestingskosten	€ 11	€ 386	€ 328
Totaal	**€ 35.507**	**€ 36.186**	**€ 35.936**

Bureaukosten			
Telefoonkosten	€ 2.480	€ 6.000	€ 3.322
PR-materiaal/website	€ 2.844	€ 6.000	€ 2.206
Acquisitiekosten	€	€ 1.500	€
Kopieer- en drukwerkkosten	€ 729	€ 3.000	€ 1.234
Kantoorbenodigdheden en porti	€ 2.212	€ 1.000	€ 1.737
Documentatie en vakliteratuur	€ 1.042	€ 1.000	€ 977
Computermaterialen en onderhoud	€ 324	€ 1.000	€ 823
Ondersteuning netwerkbeheer	€ 6.422	€ 10.000	€ 8.169
Representatiekosten	€ 1.369	€ 1.000	€ 139
Contributies en bijdragen	€ 8.824	€ 4.500	€ 6.279
Software	€ 2.058	€ 5.000	€ 2.547
Totaal	**€ 28.304**	**€ 40.000**	**€ 27.433**

Organisatiekosten			
Administratiekosten	€ 10.073	€ 12.000	€ 10.437
Accountants- en advieskosten	€ 6.355	€ 7.500	€ 10.870
Kosten CBF-keurmerk	€ 2.259	€ 2.000	€ 2.196
Burgerinitatief/activiteitenfonds	€ 2.000	€ 2.000	€ 0
Kosten bestuur	€ 260	€ 500	€ 0
Vergaderkosten	€	€ 500	€ 429
Juridische kosten en leges	€ 28.264	€ 5.000	€ 35.340
Overige	€ 605	€ 0	€ 4.504
Correcte aftrekbare voorbelasting	€ 39.099	€ 25.000	€ 25.882
Zakelijke verzekeringen	€ 622	€ 500	€ 590
Totaal	**€ 89.537**	**€ 55.000**	**€ 90.248**

Omschrijving	Werkelijk 2021	Begroting 2021	Werkelijk 2020
Afschrijvingskosten			
Afschrijvingskosten inventaris	€ 1.856	€ 3.000	€ 1.404
Afschrijvingskosten automatisering	€ 4.080	€ 2.000	€ 4.239
Totaal	**€ 5.936**	**€ 5.000**	**€ 5.643**

Financieringskosten			
Rente en bankkosten	€ 4.013	€ 1.000	€ 1.858
Totaal	**€ 4.013**	**€ 1.000**	**€ 1.858**

Projectkosten	**€ 160.509**	**€ 85.000**	**€ 145.036**

Lasten voorgaande jaren			
Afwikkeling projecten	€ 0	€ 0	€ 0
Overige lasten voorgaande jaren	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal	**€ 0**	**€ 0**	**€ 0**

7.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	F. Dingemans	M. Mouwen
Functiegegevens	Directeur	Adj. Directeur
Aanvang en einde functievervulling	01/01/21-31/12/21	01/01/21-31/12/21
Omvang dienstverband	1,0	0,83
Dienstbetrekking	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare beloning	85.486	57.692
Beloning belastbaar op termijn	8.791	5.623
Subtotaal	**94.277**	**63.315**

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	174.160
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0	0
Totale bezoldiging	**94.277**	**63.315**

Reden waaron de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t	n.v.t
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t	n.v.t

8 | Overige gegevens

Stichting Brabantse Milieufederatie
Spoorlaan 434
5038 CH TILBURG

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van Stichting Brabantse Milieufederatie

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Brabantse Milieufederatie gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag op pagina 47 tot en met 61 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Brabantse Milieufederatie, te Tilburg per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties' en met de bepaling van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021 met een balanstotaal van € 759.263;
2. de staat van baten en lasten over 2021 met een resultaat van € 47.775 (overschot); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde transacties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de aan de subsidie verbonden verplichtingen met een financieel effect, zoals vastgelegd in de subsidiebeschikking zijn nageleefd, voor zover dit in redelijkheid te toetsen is. Deze verplichtingen zijn opgesomd in artikel 4 van Regeling controleprotocol subsidies Noord-Brabant.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Brabantse Milieufederatie te Tilburg, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheids-regels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en alle informatie bevat die op grond van RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties' is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties'.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 'Fondsenwervende organisaties' en de bepalingen van en krachtens de Wet Normering Topinkomens (WNT). In dit kader is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de onderstaande bijlage bij onze controleverklaring.

Was getekend te Sliedrecht, 15 juni 2022.

WITh accountants B.V.
W.G. Oosterom MSc RA

Bijlage

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Stichting Brabantse Milieufederatie te Tilburg

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het dagelijks en algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Foto: Fons Manders

Bijlagen

Bijlage 1 | Toelichting urenadministratie

Hieronder volgt een overzicht van geregistreerde uren voor de verschillende financiers, niet zijnde projecten.

Urenoverzichten per financier

1. Door de provincie gefinancierde uren

Activiteit	Begroot	Geregistreerd	Percentage
Thema Duurzame landbouw & Voedselproductie			
Klankbordgroep en publieksconsultatie locatiebeleid mestverwerking	150	94,50	63%
Faciliteren en organiseren beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging namens het Netwerk Goed Boeren	100	102,75	103%
Input leveren op beleid Landbouw en Voedsel en daarbij betrekken van Brabantse burgers	150	140,00	93%
Deelname aan Brabantse beleidsprocessen en netwerken	80	76,75	96%
Input leveren op beleid schone lucht	120	157,00	131%
Achterban en initiatiefnemers ondersteunen bij beweging naar grondgebonden, natuurinclusieve landbouw en voedselconsumptie	100	91,25	91%
Promoten van biologische landbouw in de Brabantse samenleving	50	34,00	68%
Onderzoek uitvoeren, rapporten opstellen en hierover publiceren n.a.v. concrete onderzoeksvragen m.b.t. landbouw en/of voedsel	50	75,25	151%
Bijdrage leveren aan projecten voor verdienmodellen natuurinclusieve landbouw	50	38,00	76%
Periodieke communicatie naar achterban en andere belangstellenden over het thema Duurzame landbouw & Voedselproductie	50	37,75	76%
Totaal thema Duurzame Landbouw & Voedsel	**900**	**847,25**	**94%**

Thema Natuur & Landschap			
Beleidsbeinvloeding Brabantse ontwikkelaanpak stikstofproblematiek	100	141,50	142%
Ondersteunen van achterban en lokale overheden bij groene omgevingsplannen en gebiedsprocessen	200	135,00	68%
Scholing van achterban op inhoud en proces voor Groene Omgevingsvisie/-plannen	200	215,50	108%
Bijdrage aan De Groene vrijwilliger	30	28,00	93%
Deelname aan en advisering van (provinciale) werkgroepen	170	63,50	37%
Adviseren van overheden en achterban en reageren op actuele ontwikkelingen	100	38,00	38%
Adviseren over natuur- en milieuaspecten bij infrastructurele plannen en in mobiliteit overleggen	50	37,50	75%
Periodieke communicatie naar de achterban en andere belangstellenden over het thema Natuur & Landschap	50	32,00	64%
Totaal thema Natuur & Landschap	**1.110**	**691,00**	**62%**

Activiteit	Begroot	Geregistreerd	Percentage
Thema Water & Klimaat			
Adviseren over strategisch (grond)waterbeleid	300	192,00	64%
Bewustwording vergroten rondom thema's Water & Klimaat	100	96,50	97%
Advisering aanpak verdrogingsbestrijding	50	10,00	20%
Deelname aan nntb werkgroep binnen beleidsteam grondwater	50	4,00	8%
Periodieke communicatie naar de achterban en andere belangstellenden over het thema Water & Klimaat	50	41,75	84%
Totaal thema Water & Klimaat	**550**	**344,25**	**63%**

Activiteit	Begroot	Geregistreerd	Percentage
Thema Duurzame energie			
Servicepunt energie en koppelen van de groene achterban aan lokale energiecoöperaties	350	400,25	114%
Vervolg Brabants Bodem – deelproject Zon op dak	42	0,00	0%
Voorbereidend onderzoek naar Brabantse energietuin	200	94,50	47%
Bestuurlijke inbreng RES-en	43	43,00	100%
Periodieke communicatie naar de achterban en andere belangstellenden over het thema Duurzame energie	50	47,50	95%
Totaal thema Duurzame energie	**685**	**585,25**	**85%**

Activiteit	Begroot	Geregistreerd	Percentage
Thema Circulaire economie			
Servicepunt Circulair en Week van de Circulaire economie	100	89,25	89%
Voorbereiding voor realisatie van 2 circulaire ambachtscentra in Brabant	100	16,50	17%
Project rondom jongeren en circulair textiel in Babant (fast fashion)	45	45,00	100%
Onderzoek naar toepassing olifantsgras	100	4,50	5%
Periodieke communicatie naar de achterban en andere belangstellenden over het thema circulaire economie	50	45,00	90%
Totaal thema Circulaire economie	**395**	**200,25**	**51%**

Activiteit	Begroot	Geregistreerd	Percentage
Algemene activiteiten			
Algemene achterban communicatie	490	496,75	101%
Politieke communicatie	200	224,75	112%
Evenementen en bijeenkomsten	200	220,00	110%
Externe vertegenwoordiging BMF	100	53,50	54%
Beheer en administratie relatie met provincie	52	35,00	67%
Totaal Algemene activiteiten	**1.042**	**1.030,00**	**99%**

TOTAAL	**4.682**	**3.698,00**	**78%**

2. Door de terreinbeherende organisaties gefinancierde uren

Activiteit	Begroot	Geregistreerd	Percentage
Adviseren over strategisch (grond)waterbeleid	275	236,25	86%
Organiseren en ondersteunen van het natuurbeschermingsoverleg en organiseren van verdiepingsdagen rondom na-tuurthema's	300	252,00	84%
Beleidsbeïnvloeding door lobbyactiviteiten, zienswijzen of procedures, samen met onze aangesloten organisaties en partners	425	435,00	102%
Beheerplannen Natura 2000	75	20,50	27%
Reageren en inspelen op actuele ontwikkelingen op het thema Natuur & Landschap	50	47,50	95%
Reageren en inspelen op actuele ontwikkelingen op het thema Water & Klimaat	50	39,75	80%
Coördineren van gezamenlijke inbreng bij regionale en lokale energievraagstukken	75	75,00	100%
Administratieve ondersteuning ten behoeve van de samenwerking met de terreinbeherende organisaties	25	32,00	128%
Totaal	**1.275**	**1.138,00**	**89%**

3. Door de Nationale Postcodeloterij gefinancierde uren

Activiteit	Begroot	Geregistreerd	Percentage
Adviseren van de achterban, overheid en adviesbureaus ter verbetering van plannen en vergunningen	530	523,50	99%
Adviseren van de achterban bij juridische procedure m.b.t. Water & Klimaat	100	111,50	112%
Bewustwordingscampagnes (bijv. versterking stem achterban, voorbereiding jubileum BMF)	131,00	120,50	92%
Organiseren van activiteiten in het kader van de GoodFoodClub	40	40	100%
Ontwikkelen beloningsregeling in het kader van de Biodiversiteitsmonitor	20	8,25	41%
Organiseren van activiteiten in het kader van Nacht van de Nacht	70	69	99%
Organiseren van activiteiten rondom het project Plan Boom	59,50	42,75	72%
Servicepunt energie en koppelen van de groene achterban aan lokale energiecooperaties	300	298,25	99%
Organiseren van een publiekscampagne over zwerfafval	31	31,00	100%
Onderzoek naar circulaire verdienmodellen	30	19,00	63%
Totaal	**1.311,50**	**1.263,75**	**96%**

Verantwoording

Provincie
De BMF heeft in 2021 78% (2020: 77%) van de door de provincie gefinancierde activiteiten uit het jaarplan daadwerkelijk kunnen realiseren. Naast de negatieve effecten van de coronapandemie, waren de belangrijkste oorzaken hiervoor per thema:

Duurzame Landbouw & Voedselproductie:
- vertraging bij de totstandkoming van het Beleidskader Landbouw & Voedsel
- vertraging in de opstart voor het promoten van biologische landbouw en het leveren van een bijdrage aan verdienmodellen met betrekkin tot natuurinclusieve landbouw
- uitstel in de uitvoering van de MER-procedure inzake locatiebeleid mestbewerking.

Natuur & Landschap:
- uitstel van de omgevingswet, waardoor nog nauwelijks ondersteuning van de achterban nodig was in het kader van groene omgevingsplannen
- uitstel van de evaluatie van Natura 2000 beheerplannen
- er werden weinig bijeenkomsten van provinciale werkgroepen georganiseerd.

Water & Klimaat:
- in verband met politieke besluitvorming rondom Regionaal Waterplan en de Waterbeheerplannen van de waterschappen stonden diverse inhoudelijke en strategische ontwikkelingen, waaronder verdroging, op een lager pitje.

Duurzame energie:
- de gerealiseerde uren voor het project Brabants bodem, deelproject zon op dak, zijn binnen het lopende project vergoed
- er dienden zich weinig kansrijke initiatieven aan voor het concept energietuin.

Circulaire economie:
- het voorbereidend onderzoek naar een circulair ambachtscentrum leidde al snel tot een betaalde opdracht vanuit de gemeente Nuenen
- onderzoek gestart naar olifantsgras, als potentieel nieuw verdienmodel en duurzaam bouwmateriaal.

Algemene activiteiten:
- geen bijzondere afwijkingen.

Terreinbeherende organisaties
Ondanks dat het coronavirus ook in 2021 van invloed was op de activiteiten die de BMF verrichte ten behoeve van de samenwerking met de terreinbeherende organisaties, is 89% (2020: 98%) van de afgesproken activiteiten uitgevoerd.

Nationale Postcode Loterij
Van de bijdrage die is ontvangen vanuit de Nationale Postcode Loterij is 96% (2020: 89%) besteed aan concrete activiteiten uit het jaarplan 2021. Het overige deel van de subsidie is gebruikt ter dekking van kosten.

Ondanks dat het aantal gerealiseerde uren in absolute zin is achtergebleven bij de begroting, hebben we zo effectief mogelijk gewerkt om zoveel mogelijk zichtbare resultaten te boeken en onze afspraken met de financiers zoveel mogelijk na te komen. In het jaarbericht 2022 lichten we uitgebreid toe welke impact de BMF binnen de verschillende thema's in 2021 heeft bereikt.

Bijlage 2 | Ontvangen projectsubsidies Stichting De Natuur- en Milieufederaties 2021

Projectnummer	Projectnaam	Te ontvangen van het fonds 1-1-2021	In 2021 te ontvangen van het fonds	In 2021 ontvangen van het fonds	Te ontvangen van het fonds 31-12-2021
	Bijdrage 2021	€ 0	€ 118.000	€ 118.000	€ 0
P099	POHOschap	€ 3.200	€ 3.200	€ 6.400	€ 0
P104	Energietuinen	€ 5.040	€ 28.000	€ 29.840	€ 3.200
P106	Circulaire economie	€ 1.200	€ 1.520	€ 1.760	€ 960
P107	Ondersteuning energieiniatieven	€ 1.000	€ 0	€ 1.000	€ 0
P108	Participatiecoalitie	€ 10.500	€ 61.300	€ 53.540	€ 18.260
P109	Agrarisch natuurbeheer/landbouw	€ 4.000	€ 0	€ 4.000	€ 0
P112	Klimaatbuffers Ambassadeurs	€ 0	€ 2.400	€ 0	€ 2.400
P113	Dagelijks bestuur	€ 5.440	€ 7.360	€ 5.440	€ 7.360
P116	Plan Boom	€ 0	€ 20.000	€ 20.000	€ 0
P128	Circulaire economie versnelling in de regio		€ 2.550	€ 0	€ 2.550
P129	Kernteam Natuurinclusieve landbouw		€ 7.200	€ 5.200	€ 2.000
P700	Betreft inzet voor klachtencommissie Holland Solar		€ 1.800	€ 1.200	€ 600
Totaal		**€ 30.380**	**€ 253.330**	**€ 246.380**	**€ 37.330**

Een mooi en duurzaam Nederland voor iedereen! Dat is waar de Natuur en Milieufederaties zich voor inzetten. Bijvoorbeeld met Plan Boom. Door 10 miljoen bomen in heel Nederland te planten, werken de Natuur en Milieufederaties samen met vrijwilligers en partners aan het verkleinen van de CO_2-uitstoot en maken we onze leefomgeving mooier, groener en gezonder.

De Natuur en Milieufederaties ontvangen een jaarlijkse bijdrage van de Postcode Loterij. Dankzij onze deelnemers kunnen wij naast de Natuur en Milieufederaties meer dan 150 andere organisaties ondersteunen. Sinds de oprichting van de Postcode Loterij in 1989 hebben we al ruim € 7,1 miljard aan goede doelen kunnen schenken. **Samen voor een betere wereld: postcodeloterij.nl**

Dankzij u.

NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

18+ Speel bewust

brabantse milieufederatie

Samen voor een mooi en duurzaam Brabant

Brabantse Milieufederatie
Spoorlaan 434
5038 CH Tilburg
www.brabantsemilieufederatie.nl